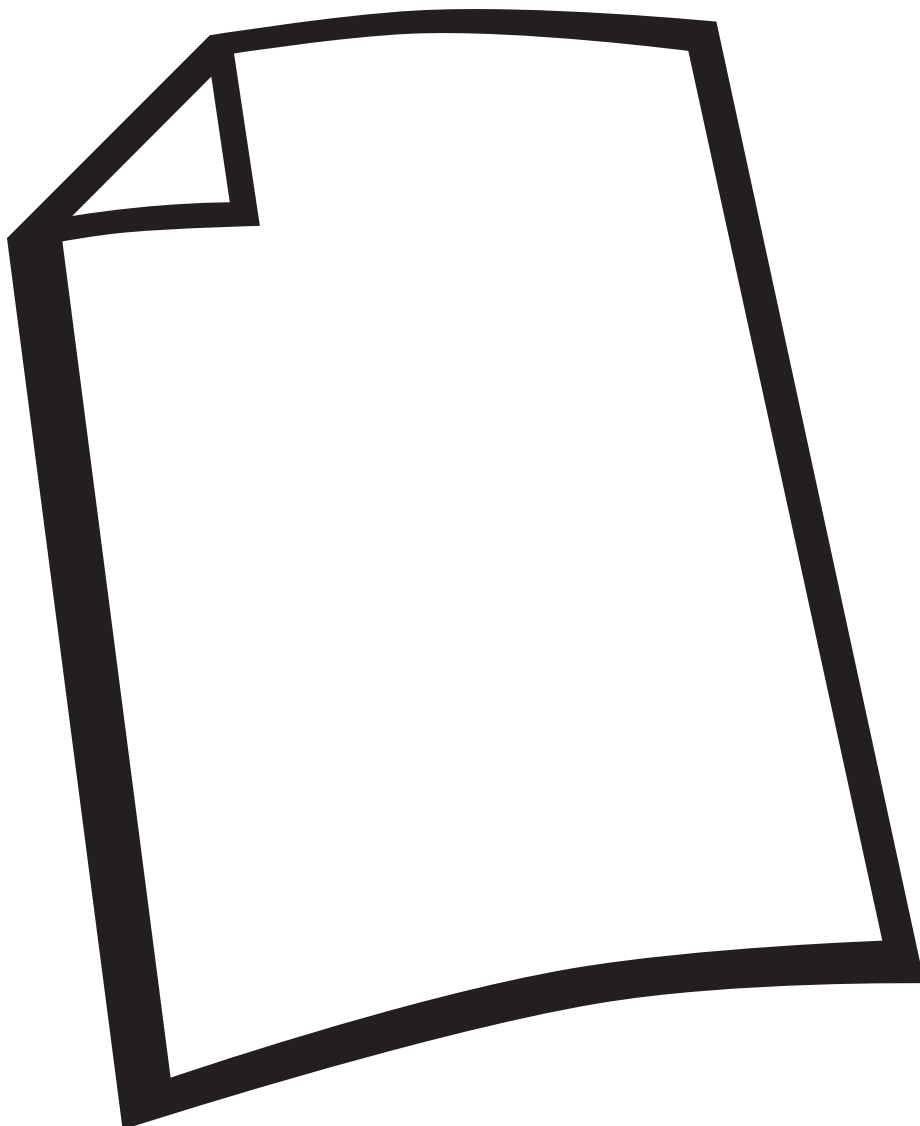

UVIC
GUIA DE
L'ESTUDIANT
2007-2008

FACULTAT D'EDUCACIÓ

MESTRE.
EDUCACIÓ INFANTIL

Primera edició: juliol de 2007

Edita: Servei de Publicacions de la Universitat de Vic

Carrer de Perot Rocaguinarda, 6. 08500 Vic. Tel. 93 889 48 77

Universitat de Vic. Carrer de la Sagrada Família, 7. 08500 Vic. Tel. 93 886 12 22. Fax 93 889 10 63

Impressió: Artyplan

ÍNDEX

Presentació	5
La Facultat d'Educació	7
Estructura	7
Òrgans de Govern	7
Departaments, professorat i professionals de serveis	8
Calendari Acadèmic	11
Organització de l'Ensenyament	13
Pla d'Estudis	13
Ordenació temporal de l'ensenyament	13
Assignatures de 1r curs	15
Didàctica General	15
Psicologia de l'Educació i del Desenvolupament en l'Edat Escolar	17
Desenvolupament de les habilitats lingüístiques i la seva didàctica (Llengua, Literatura i la seva didàctica)	20
Educació Artística i la seva Didàctica (Expressió Plàstica i Musical i la seva didàctica)	23
Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació	28
Matemàtica i la seva Didàctica	31
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural	34
Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació	37
Assignatures de 2n curs	41
Pràctiques I	41
Llengua i la seva Didàctica	44
Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial	47
Desenvolupament Psicomotor	49
Expressió Plàstica i la seva Didàctica (0-6 anys)	52
Organització del Centre Escolar	54
Assignatures de 3r curs	57
Pràctiques II	57
Sociologia de l'Educació	59
Desenvolupament del Pensament Matemàtic i la seva Didàctica	61
Ampliació del Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural	64
Expressió Musical i la seva Didàctica (0-6)	66
Psicopedagogia de la Primera Infància	69
Literatura Infantil	72

PRESENTACIÓ

Benvolgut / benvolguda estudiant,

En aquesta “Guia de l’estudiant” hi trobaràs els programes de les assignatures troncal i obligatòries dels estudis de **Mestre –Educació Infantil** del curs 2007-2008, amb el nom del professorat que les imparteix, la metodologia emprada, el sistema d’avaluació i la bibliografia bàsica. També hi figuren algunes altres informacions d’interès, com ara l’estructura de la Facultat d’Educació, el calendari acadèmic i un resum del pla d’estudis. Per obtenir altres informacions, referides tant al teu centre com als altres i al conjunt de la Universitat, també pots consultar la web de la Universitat de Vic (www.uvic.cat).

En aquesta guia també hi trobaràs el títol de les assignatures que són Complementes de Formació de Mestre d’Educació Infantil a la llicenciatura de Psicopedagogia. El programa d’aquestes assignatures, així com la relació i el programa de les assignatures optatives i de lliure elecció, figuren a la “Guia de les assignatures Optatives, de Lliure Elecció i Complementes de Formació” del curs 2007-2008, editada a part, ja que es tracta d’assignatures que s’ofereixen als estudiants de tota la Facultat d’Educació.

És important que en començar el curs facis una bona lectura dels programes de cadascuna de les assignatures que cursaràs, per tal de fer-te una idea de la seva durada, dels continguts, dels enfocaments i de les tasques que hauràs de dur a terme. Així mateix, i al llarg del curs, serà bo que la tinguis a mà i que la consultis per tenir una referència del desenvolupament de les matèries.

En nom de les persones que formem l’equip de deganat, del conjunt de professors i professores i dels professionals de serveis, aprofito per donar-te la benvinguda a Facultat d’Educació de la Universitat de Vic i a la Diplomatura de Mestre d’Educació Infantil i per desitjar-te un curs ben profitós, tot esperant que el contingut d’aquest llibret sigui realment això, una guia que t’orienti i t’acompanyi al llarg del curs.

Pere Pujolàs i Maset
Degà de la Facultat d’Educació

LA FACULTAT D'EDUCACIÓ

Estructura

La Facultat d'Educació de la Universitat de Vic imparteix els ensenyaments següents:

Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Infantil
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Primària
Diplomatura de Mestre. Especialitat de Llengua Estrangera
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Especial
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Física
Diplomatura d'Educació Social

Llicenciatura de Psicopedagogia
Llicenciatura de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

Les unitats bàsiques de docència i recerca de la Facultat són els Departaments, que agrupen el professorat d'unes mateixes àrees. Actualment hi ha cinc departaments:

Departament de Ciències i Ciències Socials
Departament d'Expressions Artístiques, Motricitat Humana i Esport
Departament de Filologia
Departament de Pedagogia
Departament de Psicologia

Al capdavant de cada departament hi ha un professor o professora que exerceix de director o directora.

Òrgans de Govern

El Deganat

La gestió ordinària en el govern i administració de la Facultat correspon al Deganat, constituït pels membres següents:

Pere Pujolàs i Maset, degà
Josep Casanovas i Prat, cap d'estudis
Jordi Martí i Feixas, coordinador dels estudis de Mestre
Núria Simó i Gil, coordinadora dels estudis d'Educació Social
José Ramón Lago i Martínez, coordinador dels estudis de Psicopedagogia
Joan Arumí i Prat, coordinador dels estudis de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

El Consell de Direcció

És l'òrgan col·legiat de govern de la Facultat. Està constituït pels membres següents:

El degà de la Facultat, que el presideix
La resta de membres de l'equip de deganat de la Facultat
Els directors de Departament

Departaments, professorat i professionals de serveis

Departament de Ciències i Ciències Socials

<i>Directora:</i>	Montserrat Martín i Horcajo	m.martin@uvic.cat
	Carme Aymerich i Padilla	carme.aymerich@uvic.cat
	Xantal Borràs i Boix	xantal.borras@uvic.cat
	Joan Callarisa i Mas	joan.callarisa@uvic.cat
	Pau Casañas i Xuriach	pau.casanyas@uvic.cat
	Miquel Casadevall i Ginestet	miquel.casadevall@uvic.cat
	Josep Casanovas i Prat	josep.casanovas@vic.cat
	Lluís Casas i Casals	lluis.casas@uvic.cat
	Agustí Comella i Cayuela	agusti.comella@uvic.cat
	Josep Maria Costa i Camprubí	josepmaria.costa@uvic.cat
	Joan Culi i Ribas	joan.culi@uvic.cat
	Sònia Esteve i Frigola	sonia.esteve@uvic.cat
	M. Teresa Feu i Vidal	mteresa.feui@uvic.cat
	Elisenda Jaumira i Areñas	elisenda.jaumira@uvic.cat
	Albert Juncà i Pujol	albert.junca@uvic.cat
	Marta Marimon i Martí	marta.marimon@uvic.cat
	Francesc Marín i Serrano	francesc.marin@uvic.cat
	Jordi Martí i Feixas	jordi.marti@uvic.cat
	Anna Moreta i Rovira	anna.moreta@uvic.cat
	Jordi Ponce i García	jordi.ponce@uvic.cat
	Anna Puig i Ribera	annam.puig@uvic.cat
	Ramon Rial i Carbonell	ramon.rial@uvic.cat
	Sebastià Riera i Cusi	sebastia.riera@uvic.cat
	Agnès Riera i Ferran	agnes.riera@uvic.cat
	Marta Solà i Serrabona	marta.sola@uvic.cat
	Oriol Sallent i Bonaventura	oriol.sallent@uvic.cat
	Isabel Sellas i Ayats	isabel.sellas@uvic.cat
	Jacint Torrents i Buxó	jacint.torrents@uvic.cat
	Berta Vila i Saborit	berta.vila@uvic.cat
	M. Carme Vilà i Ormazábal	mcarme.vila@uvic.cat

Departament d'Expressions artístiques, motricitat humana i esport

<i>Director:</i>	Eduard Comerma i Torras	eduard.comerma@uvic.cat
	Joan Arumí i Prat	joan.arumi@uvic.cat
	Sebastià Bardolet i Mayola	sebastia.bardolet@uvic.cat
	Ernest Baiget i Vidal	ernest.baiget@uvic.cat
	Gemma Boluda i Viñuales	gemma.boluda@uvic.cat
	Mercè Carrera i Peruga	merce.carrera@uvic.cat
	Jordi Coma i Bau	jordi.coma@uvic.cat
	Núria Franc i Batlle	nuria.franc@uvic.cat
	David Hernández i Ligeró	d.hernandez@uvic.cat
	Dídac Herrero i Ballart	didac.herrero@uvic.cat
	José Luís López del Amo	jl.lopez@uvic.cat

Eva Marichalar i Freixa	eva.marichalar@uvic.cat
Xavier Peña i López	javier.pena@uvic.cat
Miquel Pérez i Mas	miquel.perez@uvic.cat
Mariano Pasarel·lo i Clerice	mariano.pasarello@uvic.cat
Gil Pla i Campàs	gil.pla@uvic.cat
Mireia Pont i Segura	mireia.pont@uvic.cat
Eduard Ramírez i Banzo	eduard.ramirez@uvic.cat
Montsita Rierola de Mas	montse.rierola@uvic.cat
Carles Romagosa i Cirera	carles.romagosa@uvic.cat
Dolors Rusiñol i Cirera	dolors.rusinyol@uvic.cat
Àngel Santamariña i Rubio	angel.santamarina@uvic.cat
Lluís Solé i Sala	lluis.sole@uvic.cat
Laia Solé i Coromina	
Gemma Torres i Cladera	gemma.torres@uvic.cat
Arnau Vernis i Llambias	arnau.vernis@uvic.cat

Departament de Filologia

Director:	Francesc Codina i Valls	francesc.codina@uvic.cat
	Vanessa Amat i Castells	vanessa.amat@uvic.cat
	M. Carme Bernal i Creus	mcarme.bernal@uvic.cat
	Rosa Boixaderas i Sáez	rosa.boixaderas@uvic.cat
	Mariona Casas i Deseuras	mariona.casas@uvic.cat
	Francesc Codina i Valls	francesc.codina@uvic.cat
	Llorenç Comajoan i Colomé	llorenc.comajoan@uvic.cat
	Marta Corominas i Salom	marta.corominas@uvic.cat
	Assumpta Fargas i Riera	assumpta.fargas@uvic.cat
	Josep Fornols i Puigoriol	josep.fornols@uvic.cat
	Josep Gallart i Bau	josep.gallart@uvic.cat
	Rosa Maria Güell i Devesa	mia.guell@uvic.cat
	Núria Medina i Casanovas	nuria.medina@uvic.cat
	Teresa Puntí i Jubany	teresa.punti@uvic.cat
	Carme Rubio i Larramona	carme.rubio@uvic.cat
	Caterina Sugranyes i Ernest	caterina.sugranyes@uvic.cat
	Jon Telford	jon.telford@uvic.cat
	Josep Tió i Casacuberta	josep.tio@uvic.cat
	Ricard Torrents i Bertrana	ricard.torrents@uvic.cat
	Anna Vallbona i González	anna.vallbona@uvic.cat
	M. Àngels Verdaguer i Pajeros	angels.verdaguer@uvic.cat

Departament de Pedagogia

Director:	Antoni Tort i Bardolet	antoni.tort@uvic.cat
	Isabel Carrera i Blancafort	isabel.carrera@uvic.cat
	Jaume Carbonell i Sebarroja	jcarbonell@praxis.cat
	Isabel Carrillo i Flores	isabel.carrillo@uvic.cat
	Maite Casas i Pardo	mteresa.casas@uvic.cat
	Montse Castells i Clota	montserrat.castells@uvic.cat
	Eulàlia Collel·ldemont i Pujadas	eulalia@uvic.cat
	Jordi Collet i Sabe	jordi.collet@uvic.cat
	Ester Fatsini i Matheu	esther.fatsini@uvic.cat

Josep Font i Roura	jfont@uvic.cat
Anna Girbau Ferrés	agirbau@uvic.cat
Anna Gómez i Mundó	anna.gomez@uvic.cat
Rosa Guitart i Aced	rosa.guitart@uvic.cat
Olga Pedragosa i Xuclà	olga.pedragosa@uvic.cat
Ramon Plandiura i Vilacís	ramon.plandiura@upf.edu
Maite Pujol i Mongay	maite.pujol@uvic.cat
Pere Pujolàs i Maset	pere.pujolas@uvic.cat
M. Rosa Roca i Tañà	mrosa.roca@uvic.cat
Ester Sarquella i Casellas	ester.sarquella@uvic.cat
Núria Simó i Gil	nuria.simo@uvic.cat
Ramon Sitjà i Domènech	ramon.sitja@uvic.cat
Jesús Soldevila i Pérez	jesus.soldevila@uvic.cat
Joan Soler i Mata	joan.soler@uvic.cat
Joan Vera i Saucedo	joan.vera@uvic.cat

Departament de Psicologia

Director:

Àngel Serra i Jubany	angel.serra@uvic.cat
Núria Batalla Planas	nuria.batalla@uvic.cat
Montse Benlloch i Burrull	montse.benlloch@uvic.cat
Teresa Buscart i Corominas	teresa.buscart@uvic.cat
Jaume Carbonés i López	jaume.carbones@uvic.cat
Manel Dionís Comas i Mongay	maneldionis.comas@uvic.cat
Sandra Espino Datsira	sandra.espino@uvic.cat
Julio César Figueroa	jc.figueroa@uvic.cat
Assumpció Guillén i Font	assumpta.guillen@uvic.cat
José Ramón Lago i Martínez	jramon.lago@uvic.cat
Josep Martí i Olivella	josep.marti@uvic.cat
Montse Moix i Puig	montserrat.moix@uvic.cat
Mila Naranjo i Llanos	mila.naranjo@uvic.cat
Pilar Prat i Viñolas	pilar.prat@uvic.cat
Núria Padrós i Tuneu	nuria.padros@uvic.cat
Anna Pujol i Costa	anna.pujol@uvic.cat
Sònia Reig i Orta	
Gemma Riera i Romero	gemma.riera@uvic.cat
Ramon Riera i Euras	ramon.riera@uvic.cat
Robert Ruiz i Bel	robert.ruiz@uvic.cat
Joan Sala i Baiget	joan.sala@uvic.cat
Manel Sánchez i Cano	manel.sanchez@uvic.cat
Jordi Verdaguer i Gorchs	jordi.verdagueri@uvic.cat

Secretaria:

Rosa M. Guix i Godayol	rosam.guix@uvic.cat
Dolors Muñoz i Vilaseca	dolors.munyo@uvic.cat
Ester Muñoz i Tamargo	esther.munoz@uvic.cat
Ester Portell i Pérez	ester.portell@uvic.cat
Dolors Ruiz i Zafra	dolors.ruiz@uvic.cat
Elisabet Vila i Sala	elisabet.vila@uvic.cat

CALENDARI ACADÈMIC

1r curs

Rebuda dels estudiants: 24 de setembre de 2007, a les 9'30h (grups de Matí) i a les 15'30h (grups de Tarda), a l'Aula Magna, campus de la Torre dels Frares. Els dies 24 i 25 de setembre, tant per als grups de matí com per als de tarda, es faran activitats d'acollida als nous estudiants.

Docència 1r quadrimestre: del 24 de setembre de 2007 al 18 de gener de 2008

Setmana d'estudi i tutories: del 21 al 25 de gener de 2008.

Proves d'avaluació: 1ª convocatòria: del 28 de gener al 8 de febrer de 2008

2ª convocatòria: del 25 de juny al 4 de juliol de 2008

Estada a una escola: del 11 al 22 de febrer de 2008

Docència 2n quadrimestre: del 25 de febrer al 30 de maig de 2008

Setmana d'estudi i tutories: del 2 al 6 de juny de 2008

Proves d'avaluació: 1ª convocatòria: del 9 al 20 de juny de 2008

2ª convocatòria: del 1 al 10 de setembre de 2008

2n i 3r curs

Docència 1r quadrimestre: del 17 de setembre al 5 de desembre de 2007
(Assignatures optatives, lliure elecció i complements de formació: del 24 de setembre al 5 de desembre de 2007)

Proves d'avaluació: 1ª convocatòria: del 10 al 21 de desembre de 2007

2ª convocatòria: del 25 de juny al 4 de juliol de 2008

Pràctiques I i II: del 8 de gener al 22 de febrer de 2008

(El dia 8 de gener de 2008 es destinarà a la sessió d'orientació de les Pràctiques. El dia 4 de febrer es farà la sessió de seguiment de les Pràctiques)

Docència 2n quadrimestre: del 3 de març al 30 de maig de 2008

Setmana d'estudi i tutories: del 2 al 6 de juny de 2008

Proves d'avaluació: 1ª convocatòria: del 9 al 20 de juny de 2008

2ª convocatòria: de l'1 al 10 de setembre de 2008

Dies festius:

12 d'octubre de 2007, divendres, el Pilar

13 d'octubre de 2007, dissabte, pont

1 de novembre de 2007, dijous, Tots Sants

2 i 3 de novembre de 2007, divendres i dissabte, Pont
6 de desembre de 2007, dijous, Dia de la Constitució
7 de desembre de 2007, divendres, pont
8 de desembre de 2007, dissabte, la Puríssima
23 d'abril de 2008, dimecres, Sant Jordi
1 de maig de 2008, dijous, Festa del Treball
2 i 3 de maig de 2008, divendres i dissabte, pont
12 de maig de 2008, dilluns, Segona Pasqua (festa local)
24 de juny de 2008, dimarts, Sant Joan
5 de juliol de 2008, dissabte, Festa major de Vic (festa local)
11 de setembre de 2008, dijous, Diada Nacional

Vacances:

Nadal: del 22 de desembre de 2007 al 7 de gener de 2008, ambdós inclosos

Setmana Santa: del 15 al 24 de març de 2008, ambdós inclosos

ORGANITZACIÓ DELS ENSENYAMENTS

Pla d'Estudis

D'acord amb el Pla d'Estudis, els ensenyaments de Mestre, especialitat d'Educació Infantil, s'organitzen en tres cursos de dos quadrimestres cadascun amb un total de 207 crèdits, entre els quals n'hi ha de teòrics i de pràctics. Cada quadrimestre té una durada de 15 setmanes lectives, a primer curs, i de 12 setmanes lectives a segon i tercer.

Els 207 crèdits estan distribuïts de la següent manera:

Matèries Troncals i Obligatòries:	168 crèdits
Matèries Optatives:	18 crèdits
Matèries de Lliure Elecció:	21 crèdits

Dins la carrera es contemplen uns períodes de pràctiques d'ensenyament en centres escolars que suposen per a l'estudiant un 15% de la càrrega lectiva global dels seus estudis.

Ordenació temporal de l'ensenyament

PRIMER CURS COMÚ	Quadrimestre de docència					
	C.A.	Grup A (matí)	Grup E (matí)	Grup B (tarda)	Grup D (tarda)	Grup F (tarda)
Didàctica general	10,5	1r i 2n	1r i 2n	1r i 2n	1r i 2n	1r i 2n
Psicologia de l'Educació i del Desenvolupament en l'Edat Escolar	9	1r i 2n	1r i 2n	1r i 2n	1r i 2n	1r i 2n
Desenvolup. de les Habilitats Lingüístiques i la seva Didàctica	12	1r i 2n	1r i 2n	1r i 2n	1r i 2n	1r i 2n
Expressió Plàstica i Musical i la seva Didàctica	13,5	1r i 2n	1r i 2n	1r i 2n	1r i 2n	1r i 2n
Matemàtiques i la seva Didàctica	4,5	2n	1r	2n	1r	1r
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural	6	2n	1r	1r	2n	2n
Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació	6	1r	2n	2n	1r	1r
Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació	4,5	1r	2n	1r	2n	2n

SEGON CURS	Quadrimestre de docència			
	C.A.	Grup A (matí)	Grup C (matí)	Grup B (tarda)
Llengua i la seva Didàctica	9	3r i 4t	3r i 4t	3r i 4t
Pràctiques I	15	3r i 4t	3r i 4t	3r i 4t
Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial	8	3r i 4t	3r i 4t	3r i 4t
Desenvolupament Psicomotor	8	3r i 4t	3r i 4t	3r i 4t
Organització del Centre Escolar	4,5	3r	4rt	4rt
Expressió Plàstica i la seva Didàctica (0-6)	6	4t	3r	3r

TERCER CURS	Quadrimestre de docència			
	C.A.	Grup A (matí)	Grup C (matí)	Grup B (tarda)
Pràctiques II	15	5è i 6è	5è i 6è	5è i 6è
Desenvolupament del Pensament Matemàtic i la seva Didàctica	8	5è i 6è	5è i 6è	5è i 6è
Psicopedagogia de la Primera Infància	6	5è	5è	5è
Literatura Infantil	4,5	6è	5è	6è
Sociologia de l'Educació*	6	5è i 6è	5è i 6è	6è
Descoberta de l'Entorn Natural, Social i Cultural	6	6è	6è	6è
Didàctica de la Música a l'Educació Infantil	6	5è	6è	5è

(Nota: L'assignatura assenyalada amb un asterisc iniciarà la docència durant el 5è quadrimestre del curs en els grups A i C)

Complements de Formació: Mestre d'Educació Infantil a Psicopedagogia

Processos Psicològics Bàsics	6 crèdits
Psicologia Social	6 crèdits
Psicologia de la personalitat	6 crèdits
Mètodes, Dissenys i Tècniques d'Inv. Psicològica	6 crèdits

ASSIGNATURES DE PRIMER CURS

Didàctica General

PROFESSORAT: Esther FATSINI i MATHEU
Rosa GUITART i ACED
Ramon SITJÀ i DOMÈNECH

Anual. 10,5 crèdits

OBJECTIUS:

L'assignatura de Didàctica General té com a objectius bàsics:

- a) Identificar i analitzar els aspectes principals que configuren el treball docent.
- b) Viure i reflexionar sobre els fenòmens que es produeixen a l'aula d'una escola a través de la realització de pràctiques.
- c) Conèixer, aplicar i analitzar estratègies, metodologies i recursos que permetin dur a la pràctica el treball docent.
- d) Establir relacions entre la realitat escolar i l'entorn cultural i social, entenent l'escola com un fenomen educatiu complex.

L'assignatura de Didàctica General inclou dins de la seva programació 15 de dies d'estada en una escola per tal de mantenir el contacte amb la realitat educativa des del primer curs de la carrera. L'estada es realitzarà a mig curs i l'estudiant assistirà a l'escola assignada en l'horari de 9 a 17h, sense classes a la Facultat.

CONTINGUTS:

1. Introducció

- 1.1. Què és la Didàctica?
- 1.2. Acció educativa

2. Les finalitats educatives

- 2.1. Necessitats educatives de la societat actual
- 2.2. Finalitats de l'educació avui

3. L'escola

- 3.1. Característiques de l'escola. Context escolar.
- 3.2. Estructura de l'escola. Sistema Educatiu
- 3.3. Models d'escola

4. Currículum escolar i avaluació

- 4.1. El currículum com a procés de presa de decisions
- 4.2. Anàlisi dels components del currículum
- 4.3. Models d'ensenyament/aprenentatge i currículum. El constructivisme.
- 4.4. Recursos educatius i materials didàctics
- 4.5. Planificació didàctica. Seqüències didàctiques
- 4.6. Paper de l'avaluació a l'escola

5. Fer de mestre

- 5.1. L'actuació del mestre: experiència, pràctica i teoria docent, expectatives
- 5.2. L'equip de mestres
- 5.3. La presa de decisions davant el coneixement escolar
- 5.4. La tutoria

6. L'infant i el grup-classe

- 6.1. Atenció a la diversitat
- 6.2. Agrupament d'alumnes
- 6.3. El grup d'alumnes
- 6.4. L'ambient de classe :
 - 6.4.1. Relacions mestre/alumnat
 - 6.4.2. Relacions entre alumnat

METODOLOGIA:

En l'assignatura es faran servir diferents estratègies didàctiques: conferències, estades, visionat de films, exposició de materials, treball en grup, sortides, ús de tècniques de recollida d'informació, etc. Cal destacar també que des de Didàctica General es supervisaran les Pràctiques, realitzades durant dues setmanes en una escola, que generen espais de reflexió sobre els aspectes treballats a l'assignatura.

AVALUACIÓ:

- Dues proves escrites: una cada quadrimestre.
- Treballs individuals sobre aspectes relacionats amb l'assignatura.
- Informe de l'estada a l'escola.
- Treball en grup sobre la planificació d'una Unitat de Programació.

Es valorarà, també, la participació activa en el desenvolupament de les sessions de treball i en les diverses activitats.

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament cadascuna de les parts abans esmentades.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Aldamiz-Echevarria, M.; *et al.* *Com ens ho fem? Propostes per educar en la diversitat*. Barcelona: Graó, 2000.
- Antúnez, S.; *et al.* *Del projecte educatiu a la programació d'aula*, Barcelona: Graó, 1991.
- Bassedas, E.; Huguet, T.; Solé, I. *Aprendre i ensenyar a l'educació infantil*. Barcelona: Graó, 1996.
- Cela, J.; Palou, J. *Amb veu de mestre*, Barcelona: Eds. 62/Rosa Sensat, 1993.
- Cela, J. *Amb lletra petita*. Eds. 62/Rosa Sensat, 1996.
- Coll, C.; *et al.* *Los contenidos en la reforma. Enseñanza y aprendizaje de conceptos, procedimientos y actitudes*, Madrid: Santillana, Col. Aula XXI, 1992.
- Coll, C.; *et al.* *El constructivismo en el aula*. Barcelona: Graó, 1993.
- Domènech, J., Arànega, S. *L'educació primària. Reptes, dilemes i propostes*. Barcelona: Graó, 2001.
- Escaño, J.; Gil de la Serna, M. *Como se aprende y como se enseña*. Barcelona: Horsori, 1992.
- Franch, J.; *et al.* *El grup-classe: un potencial educatiu fonamental*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Parcerisa, A. *Materiales curriculares. Cómo elaborarlos, seleccionarlos y usarlos*, Barcelona: Graó, 1996.
- Pujolàs, P. *Aprendre junts alumnes diferents. Els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic: Eumo Editorial, 2003.
- Rué, J. *El treball cooperatiu. L'organització social de l'ensenyament i l'aprenentatge*, Barcelona: Barcanova, 1991.
- Salgueiro, A. *Saber docente y práctica cotidiana*, Barcelona: Octaedro, 1998.
- Zabala, A. *La pràctica educativa. Com ensenyar*, Barcelona: Graó, 1995.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Blanch, X. *Cinc cèntims sobre la reforma*. Barcelona: Proa, 1996.
- Fullan, M. i Hargreaves, A. *¿Hay algo por lo que merezca la pena luchar en la escuela?* Sevilla: Publicaciones M.C.E.P., 1997.
- Gimeno, J.; Pérez, A. *Comprender y transformar la enseñanza*, Madrid: Morata, 1992.
- Novak, J. D.; Gowin D. B. *Aprendiendo a aprender*, Barcelona: Martínez Roca, 1988.
- Sáenz, O. (dir.) *Didáctica general: Un enfoque curricular*, Alcoi: Marfil, 1994.
- Torrents, *Aprendre a ensenyar a aprendre*. Vic: Eumo Editorial, 1988.

A banda de la bibliografia específica per a cada apartat del programa, es consultaran regularment les revistes «Guix», «Cuadernos de Pedagogía», «Aula» i «Perspectiva Escolar».

Psicologia de l'Educació i del Desenvolupament en l'Edat Escolar

PROFESSORAT: Montse BENLLOCH i BURRULL
Montse MOIX i PUIG
Mila NARANJO I LLANOS
Anna PUJOL i COSTA

Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS GENERALS:

Vincular dos gran àmbits d'estudi de la psicologia: la psicologia de l'educació i la psicologia del desenvolupament.

Conèixer, des de diferents perspectives, com i quins són els canvis globals que es produeixen en el desenvolupament de l'ésser humà des que neix fins a l'etapa de l'adolescència i comprendre el procés d'ensenyament i aprenentatge i els factors psicosocials que hi intervenen.

Tenint en compte el context educatiu en què ens trobem, la relació entre aquests dos coneixements ha de permetre l'efectivitat del procés d'aprenentatge i la intervenció psicològica i educativa.

CONTINGUTS:

- 1.- La psicologia: concepte, aproximació històrica, tendències, àmbits d'estudi.
- 2.- Les teories sobre el desenvolupament
- 3.- Les teories psicològiques de l'aprenentatge
- 4.- El desenvolupament abans de néixer
- 5.- El nounat
- 6.- Desenvolupament psicològic en la primera infància (0-2 anys)
 - Creixement físic i desenvolupament psicomotor fins als 2 anys
 - Desenvolupament cognitiu durant els dos primers anys
 - Desenvolupament socioafectiu durant la primera infància
- 7.- Desenvolupament i aprenentatge en l'etapa d'educació infantil (2-5 anys)
 - Desenvolupament físic i psicomotor
 - Desenvolupament intel·lectual i processos cognitius
 - Desenvolupament del llenguatge
 - Desenvolupament emocional i afectiu
 - Conducta social i desenvolupament de normes i valors
 - Desenvolupament de la personalitat
- 8.- Desenvolupament i aprenentatge en l'etapa d'educació primària (6-12 anys)
 - Processos cognitius i desenvolupament intel·lectual
 - Coneixement social i desenvolupament de normes i valors
 - Desenvolupament psicosexual
 - Desenvolupament de la personalitat
- 9.- Determinants de l'aprenentatge
 - Capacitat intel·lectual
 - Motivació
 - Mètodes d'ensenyar a pensar
 - Personalitat
 - Interacció professor/a-estudiant
 - Estructura i processos de l'aula
 - Habilitats socials

10.- La família com a context de desenvolupament dels fills

- Fites i estratègies de socialització entre pares i fills
- Les relacions entre germans
- L'estimulació afectiva i cognitiva
- Família i escola: pares i professors

11.- Mètodes d'investigació en Psicologia

METODOLOGIA:

La metodologia de treball de l'assignatura combina els aspectes més conceptuals amb la reflexió grupal i l'aplicació pràctica de coneixements.

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura estarà formada per:

- Assistència i participació a les classes
- Diferents proves escrites sobre el contingut del temari, en diferents formats (exàmens, ressenyes i/o assaig).
- Treball pràctic, individual i/o en petit grup.
- Per aprovar l'assignatura cal aprovar tots els treballs i exàmens.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Castellví i Masjuan *Psicologia del desenvolupament*. Barcelona: Pòrtic, 1999.
- Coll i altres (coord.). *Desarrollo psicológico y educación I i II*. Madrid: Alianza Editorial, 2001.
- Mayer, Richard. *Psicología de la educación*. Vol II. Madrid: Prentice Hall, 2004.
- Morrison, George. *Educación Infantil*. Madrid: Prentice Hall, 2004.
- Nye, R.D. *Las tres psicologías. Perspectivas de Freud, Skinner y Rogers*. Madrid: Thomson, 2002.
- Kenneth, T.; Eller, Ben. *Psicología educativa para la enseñanza edicaz*. Madrid: Thomson, 2000.
- Osterreith, P. *Psicología infantil*. Madrid: Morata, 1991.
- Pintrick, Paul; Schunk, Dale. *Motivación y aprendizaje*. Madrid: Prentice Hall, 2004.
- Reeve, John Marshall. *Motivación y emoción*. Madrid: McGraw Hill, 1994.
- Sadurní, M; Rostán, C.; Serrat, E. *El desarrollo de los niños, paso a paso*. Barcelona: UOC, 2002.
- Sandtrock, J.W. *Infancia*. Madrid: McGraw-Hill, 2003.
- Shaffer, D.R. *Psicología del desarrollo. Infancia y adolescencia*. Madrid: Thomson, 2000.
- Smith, Ed. i altres. *Introducción a la Psicología*. Madrid: Thomson, 2003.
- Wade, Carole i Tavis, Carol. *Psicología*. Madrid: Prentice Hall, 2003.
- Woolfolk, Anita. *Psicología educativa*. Madrid: Pearson Prentice Hall.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

- Bornas, X. *Desenvolupament de l'autonomia personal*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Goleman, D. *Inteligencia emocional*. Barcelona: Kairós, 1996.
- Lipman, M. *Filosofia a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Novak, J. *Conocimiento y aprendizaje*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.
- Pozo, Ignacio: *Aprendices y maestros*. Madrid: Alianza Editorial, 1999.
- Rogers, C.R. *Libertad y creatividad en la educación*. Barcelona: Paidós, 1986.
- Rogers, C.R. *El proceso de convertirse en persona*. Barcelona: Paidós, 1972.
- Toro, J. *Mitos y errores educativos (castigo, sobreprotección...)*. Barcelona: Martínez Roca, 1981.
- Beltran, Jesús i altres: *Procesos, estrategia y técnicas de aprendizaje*. Madrid: Síntesis, 1993.
- Bettelheim, B. *No hay padres perfectos*. Barcelona: Crítica, 1988.
- Garber, S.; Garber, M. i Spizmen, R.: *Portarse bien*. Barcelona: Medici, 1989.
- Harris, P.L.: *Los niños y las emociones*. Madrid: Alianza Editorial, 1992.
- Michelson, L. i altres: *Habilidades sociales en la infancia (Evaluación y tratamiento)*. Barcelona: Martínez Roca, 1987.

- Levine, Mel. *Mentes diferents,aprendizajes diferentes*. Barcelona: Paidós, 2003.
- Pierce, J.M.: *Aprendizaje y cognición*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Puente, Aníbal: *Cognición y aprendizaje*. Madrid: Pirámide, 1998.
- Rodrigo, M.J. i Palacios, J.: *Familia y desarrollo humano*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.
- Thompson, J.: *Infancia natural*. Barcelona: Blume.
- Tonucci, Francesco *Quan els infants diuen prou*. Barcelona: Graó, 2004.
- Trianes, M. V.: *Estrés en la infancia*. Madrid. Narcea, 1999.
- Zabala, A. *La pràctica educativa*. Barcelona: Graó, 1995.

Desenvolupament de les Habilitats Lingüístiques i la seva Didàctica

Llengua, Literatura i la seva didàctica

PROFESSORAT: Llorenç COMAJOAN i COLOMÉ
Josep GALLART i BAU
Teresa PUNTÍ i JUBANY
M Àngels VERDAGUER i PAJEROLS

Anual. 12 crèdits

OBJECTIUS

Els objectius bàsics del curs són, d'una banda, dotar els estudiants dels elements teòrics mínims que els permetin entendre i prendre consciència de la complexitat de les habilitats lingüístiques i del sistema de la llengua i, d'una altra banda, proporcionar-los criteris i estratègies adequats per al seu ensenyament-aprenentatge a l'escola.

CONTINGUTS

Escola i aprenentatges lingüístics

1. Societat, llengua i escola. La necessitat social dels aprenentatges lingüístics.
2. La variació lingüística: varietats associades als usos (registres) i als usuaris (dialectes). El paper de l'escola en relació a l'adquisició de les llengües i de la varietat comuna o estàndard. La norma lingüística. Anàlisi d'errors en L1.
3. Multilingüisme i situacions de llengües en contacte. Bases pìscolingüístiques, sociolingüístiques i organitzatives de l'aprenentatge natural i acadèmic de la L1 i de la L2. El contrast català-castellà. La interferència. Anàlisi d'errors en L2.
4. L'ensenyament del català i en català: visió històrica. L'educació bilingüe i la immersió lingüística.

L'enfocament comunicatiu de l'ensenyament de la llengua

1. La programació general de l'àrea de llengua (català, castellà i llengües estrangeres) segons l'ordenació curricular.
2. Els eixos del treball de llengua: ús i comunicació; treball sistemàtic. Les habilitats lingüístiques en el bloc d'ús i comunicació. La gramàtica, el lèxic, la fonètica i l'ortografia en el bloc del treball sistemàtic.
3. Tècniques i recursos per al treball de llengua a l'escola. Anàlisi i tipologia de les activitats didàctiques. Seqüències didàctiques, projectes i tallers. Recursos per a l'ensenyament de la llengua i la literatura: els llibres de text i altres materials didàctics, les revistes especialitzades, etc.
4. El text en l'enfocament comunicatiu de l'ensenyament de la llengua. El text com a unitat de comunicació. Les propietats del text: adequació, cohesió i coherència. La diversitat textual: tipologies textuales. Característiques de l'ús oral i l'ús escrit de la llengua.

Les habilitats lingüístiques

1. Les habilitats perceptives: la comprensió oral i la comprensió lectora: programació, metodologia i recursos. El procés lector i les habilitats implicades en la lectura. El text literari.
2. Les habilitats productives: l'expressió oral i la composició escrita: programació, metodologia i recursos. El procés de composició escrita i les habilitats implicades en l'escriptura.
3. La integració del treball sistemàtic (gramàtica, lèxic, fonètica i ortografia) en el treball de lectura i de l'escriptura.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es basarà en dues proves parcials, en un treball d'investigació i en activitats

pràctiques que es realitzaran al llarg del curs. Aquestes quatre notes parcials faran mitjana sols en el cas que cadascuna d'elles sigui igual o superior a aprovat (5), i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

Notes parcials	Percentatges en la nota global
Pràctiques de curs	25%
Treball d'investigació	25%
Prova parcial I	25%
Prova parcial II	25%

1. La nota de pràctiques de curs s'obtindrà a partir del conjunt d'activitats individuals i de grup que es faran al llarg dels dos quadrimestres, a dins i a fora de l'horari de classe.
2. Les proves parcials I i II es realitzaran al final del primer i del segon quadrimestre, respectivament.
3. Òbviament, tant les pràctiques de curs com les proves parcials I i II podran ser recuperades en els exàmens de juny i setembre.
4. Els exàmens i treballs amb deficiències lingüístiques i formals no seran avaluats de contingut, i per tant seran considerats com a no presentats.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Cassany, D. *Descriure escriure*. Barcelona: Empúries, 1993.
Cassany, D. *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó, 1998.
Castellà, J.M. *De la frase al text*. Barcelona: Empúries, 1992.
Colomer, T; Camps, A. *Ensenyar a llegir, ensenyar a comprendre*. Barcelona: Ed. 62, 1991.
Cuenca, M.J. *Teories gramaticals i ensenyament de llengües*. València: Tàndem, 1992.
Disseny curricular. Ensenyament Primari. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1990.
Payrató, L. *Català col·loquial*. València: Universitat de València, 1996.
Solé, I. *Estratègies de lectura*. Barcelona: Graó, 1992.
Tusón, J. *L'escritura*. Barcelona: Empúries, 1996.
Tió, J. *L'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic: Eumo Editorial, 1981.
Vila, I. (coord.). *Bilingüisme i educació*. Barcelona: Ediuoc/Proa, 1998.

Revistes

- Articles de Didàctica de la llengua i la literatura*
Cavall Fort
Escola Catalana
Textos de Didàctica de la Lengua y la Literatura

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Bibiloni, G. *Llengua estàndard i variació lingüística*. València: 3 i 4, 1997.
Boix, E.; Vila, F. X. *Sociolingüística de la llengua catalana*. Barcelona: Ariel, 1998.
López del Castillo, L. *Llengua estàndard i nivells de llenguatge*. Barcelona: Laia, 1976.
Payrató, L. *La interferència lingüística. Comentari i exemples català-castellà*. Barcelona: Curial Edicions Catalanes-Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985.
Bassols, M.; Torrent, A. *Models textuais*. Vic: Eumo Editorial, 1996.
Camps, A. *L'ensenyament de la composició escrita*. Barcelona: Barcanova, 1994.
Cassany, D. *Construir l'escritura*. Barcelona: Empúries, 2000.
Cassany, D. *La cuina de l'escritura*. Barcelona: Empúries, 1993.
Cassany, D. *Reparar l'escritura*. Barcelona: Graó, 1993.
Díaz, E. i altres. *Llegir, comprendre i aprendre*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
López del Castillo, Ll. *Llenguatge*. Barcelona: Casals, 1977.
Badia, D.; Vilà, M. *Jocs d'expressió oral i escrita*. Vic: Eumo Editorial, 1984.

Rodari. G. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Columna, 1996.

Revistes

Guix

In-fàn-ci-a

Webgrafia

Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. <http://cultura.gencat.net/>

Institut d'Estudis Catalans. <http://www.iecat.net/default.htm>

TERMCAT. Centre de Terminologia. <http://www.termcat.net/>

Consorti per la normalització lingüística. <http://www.cpnl.org/index.htm>

Real Academia Española. <http://www.rae.es>.

Educació Artística i la seva Didàctica

Expressió Plàstica i Musical i la seva didàctica

PROFESSORAT: Mercè CARRERA i PERUGA
Miquel PÉREZ i MAS
Montsita RIEROLA i DE MAS
Lluís SOLÉ i SALA
Arnau VERNIS i LLAMBIAS
Laia SOLÉ i COROMINA

Anual. 13,5 crèdits

OBJECTIUS:

Donar a conèixer els codis lingüístics, els procediments tècnics bàsics i algunes estratègies didàctiques que permetin als futurs mestres de dur a terme una educació a l'aula incorporant al procés d'ensenyament-aprenentatge les expressions musical, plàstica i audiovisual, des d'un punt de vista cultural, analític i pràctic.

CONTINGUTS:

Bloc I - MÚSICA:

Temes teòrics:

1. La música i l'educació. La música i l'infant.
2. Límits i definició de música. Marc i acotament sociocultural del fenomen musical.
3. El so i la percepció. Qualitats del so. Física i projecció psicopedagògica.
4. Elements constitutius de la música.
 - 4.1. La melodia
 - 4.2. El metre i el ritme
 - 4.3. Harmonia i contrapunt.
5. El codi i els signes. Llenguatge musical. Valor educatiu.
 - 5.1. Elements de codificació de l'altura.
 - 5.2. Elements de codificació de les durades.
 - 5.3. Altres aspectes formals.
 - 5.4. El cant com a eina pedagògica.
6. Les eines: Els instruments musicals.
 - 6.1. La veu humana
 - 6.2. Les 5 famílies
 - 6.3. La praxi instrumental a l'aula.
7. El repertori.
 - 7.1. Les diferències continentals de la música.
 - 7.2. Les èpoques esteticohistòriques d'occident.
 - 7.3. L'audició.
 - 7.4. Música per a nens?
8. Els grans corrents pedagògics.
9. Nocions de musicoteràpia.

Sessions pràctiques:

1. La respiració.
2. Primer contacte amb el cant coral.
3. El ritme, experimentació i creació rítmica.

4. Cantem (nadales)
5. El llenguatge musical. Comencem a solfejar.
6. Cantem llegint.
7. Cantem lliurement. Alguns cànons.
8. Concert-conferència sobre els instruments musicals.
9. Taller d'instruments Orff 1
10. Taller d'instruments Orff 2
11. Cantem lliurement.
10. Taller de construcció d'instruments.
11. Cançons d'arreu del món
12. Cançons d'abans.

Bloc 2 - PLÀSTICA:

1. Estructuració de la plàstica com a llenguatge:
 - 1.1 Elements bàsics: l'espai i el pla.
 - 1.2 L'espai com un tot i el pla com un límit de l'espai.
 - 1.3 Límits d'espai.
 - 1.4 Plans horitzontal, inclinat i vertical.
2. El punt:
 - 2.1 El punt com a element gràfic mínim.
 - 2.2 El punt en l'espai.
 - 2.3 El punt sobre el pla.
 - 2.4 Capacitat expressiva del punt.
 - 2.5 Experimentació del punt sobre diferents suports, amb materials diversos i utilització de diferents eines de treball.
3. La línia:
 - 3.1 Estudi de la línia com a dinàmica del punt.
 - 3.2 La línia en l'espai.
 - 3.3 La línia sobre el pla.
 - 3.4 Capacitat expressiva de la línia: en ella mateixa o en funció del que representa.
 - 3.5 Divisió dels límits de l'espai.
 - 3.6 Línies tancades.
 - 3.7 Lectura de formes (contorn, entorn).
4. El color:
 - 4.1 Descomposició de la llum: prisma òptic.
 - 4.2 Color matèria (pigmentació).
 - 4.3 Colors primaris.
 - 4.4 Gammes cromàtiques.
 - 4.5 Comportament dels colors.
 - 4.6 Exercicis de gradació del color (valors).
 - 4.7 Colors càlids i colors freds.
 - 4.8 Exercicis d'aplicació del color: gammes, valors i transparències.
5. Composició:
 - 5.1 Entendre la composició com a ordenació subjectiva d'elements gràfics: punts-línies-formes-espais.
 - 5.2 Simetries o asimetries.
 - 5.3 Estructures de la composició: composicions geomètriques, orgàniques i mixtes.
 - 5.4 Composició de línies que divideixen el límit de l'espai.
 - 5.5 Composició de formes tancades
6. La matèria:
 - 6.1 Possibilitats expressives de la matèria.

- 6.2 Textures.
- 6.3 Texturació de la matèria per a la seva manipulació.
- 6.4 Composició de textures.
- 7. El volum:
 - 7.1 Volums en l'espai.
 - 7.2 Incidència de la llum.
 - 7.3 El buit com a volum interior.
- 8. Proporcions:
 - 8.1 Dimensió.
 - 8.2 Relació en les dimensions.
 - 8.3 Mòdul.
 - 8.4 Modulació de l'espai, modulació del pla.
 - 8.5 La figura humana.
- 9. Perspectiva:
 - 9.1 Concepte de distància en profunditat.
 - 9.2 Exercicis de perspectiva per proporció, situació a diferents plans.
 - 9.3 Exercicis de perspectiva en base a les línies de fuga.
 - 9.4 Exercicis de perspectiva per mitjà del color (sensació de profunditat).

Bloc 3-AUDIOVISUALS

- 1. Introducció:
 - 1.1 La imatge i la representació de la realitat
 - 1.2 La imatge preindustrial i industrial.
 - 1.3 Electrònica i cibernètica: la desmaterialització de la imatge.
- 2. Tecnologies dels mitjans audiovisuals:
 - 2.1 Fotografia: de imatge fotoquímica a digital.
 - 2.2 La representació del moviment: el cinema.
 - 2.3 La instantaneïtat teledifusiva.
 - 2.4 L'enregistrament electrònic: el vídeo.
- 3. Els llenguatges de l'audiovisual:
 - 3.1 Llenguatge cinematogràfic i relat audiovisual.
 - 3.2 El "dialecte" televisiu.
- 4. Lectures de la imatge:
 - 4.1 Anàlisi de la imatge fixa i seqüencial.
 - 4.2 Propostes metodològiques per a l'anàlisi del film.
 - 4.3 Publicitat: la imatge retòrica.
- 5. Explotació i didàctica dels recursos audiovisuals :
 - 5.1 El potencial educatiu i expressiu de la imatge fixa.
 - 5.2 Didàctica de la imatge en moviment.
 - 5.3 El guió: l'escriptura audiovisual.
 - 5.4 El vídeo a l'escola: eina d'aprenentatge i socialització.

AVALUACIÓ:

Contínua a través de l'assistència activa i interessada i de la demostració de la competència en els coneixements específics de cada bloc. La nota final es basarà en la mitjana de les notes obtingudes en cadascun dels tres blocs aprovats.

L'avaluació del Bloc 1 es farà en base a un treball en grup sobre aspectes d'aplicació de la música com a eina didàctica. (70-80%) i una prova escrita sobre aspectes vivencials (especialment de les classes pràctiques) i conceptes generals. (20-30%).

El Bloc 2 s'avaluarà a partir de la presentació de les propostes i dels exercicis gràfics corresponents. El Bloc 3, s'avaluarà percentualment a partir dels treballs i exercicis proposats a classe

BIBLIOGRAFIA:

Bloc 1. Música:

Bibliografia bàsica:

- Aguirre, P. et al. (varis autors). *La música en la escuela, la audición*. Barcelona: Graó, 2003.
Alsina, P. *El área de educación musical*. 110 Barcelona: Graó, 1997
Blacking, J. *Fins a quin punt l'home és music?* Vic: Eumo Editorial, 1994.
De Candé, R. *Diccionari de la música*. Barcelona: Ed 62, 1967.
Maideu, J. *Assaig, cançons i exercicis*. Vic: Eumo Editorial, 1998.
Pascual Mejía, P. *Didáctica de la música*. Madrid: Pearson Educación, 2006.

Bibliografia complementària:

- Benenson, R.O. *Manual de Musicoterapia*. Barcelona. Paidós, 1992
Busqué, M., *Violet Sant Pere i Violet Sant Pau*. Barcelona. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1981
Busque, M. *Ximic*. Berga: Amalgama, 1996
Michels, U. *Atlas de música I*. Madrid: Alianza Editorial, 1982
Michels, U. *Atlas de música II*. Madrid: Alianza Editorial, 1994
Stravinsky I. *Poética Musical*. Madrid: Taurus, 1977.
Willems, E. *El valor humano de la educación musical*. Barcelona-Buenos Aires: Paidós, 1981.

Bloc 2. Plàstica:

Bibliografia bàsica:

- Argan, G.C., *El arte moderno*. Madrid: Akal, 1991.
Dondis, D.A., *La sintaxis de la imagen*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
Fabris, G., *Color (proyecto y estética en las artes gráficas)*. Madrid: Ediciones Don Bosco, 1979.
Maltese, C., *Las técnicas artísticas*. Madrid: Cátedra, 1980.
Munari, B., *Diseño y comunicación visual*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
Panofsky, E., *Estudios sobre iconología*. Madrid: Alianza Editorial, 1989.
Pedrola, A., *Materials-procediments i tècniques pictòriques*. Barcelona: Barcanova, 1990.
Rudolf, A., *Arte y percepción visual*. Madrid: Alianza Editorial, 1989.
Arheim, R., *El pensamiento visual*. Madrid: Alianza Editorial
Baladan M.; Juanola, R., *L'educació visual a l'escola*. Barcelona: Ed 62, 1984.

Bibliografia complementària:

- Cirlot, Juan Eduardo *El espíritu Abstracto*, Barcelona: Labor.
Gardner, H. *Arte mente y cerebro*, Barcelona: Paidós
Gombrich, Huchberg, Blas *Arte percepción y realidad*, Barcelona: Paidós
Coll, Cèsar *Marc curricular per a l'ensenyament obligatori*. Generalitat Catalunya, Departament d'Ensenyament. Barcelona, 1986.
Hargreaves. D.J. *Infancia y educación artística*, Madrid: Morata
Blanch, Xavier *Cinc centims sobre la reforma educativa*. Barcelona: Proa.
Soler Fierrez, Eduardo *El despertar de los sentidos*. Madrid: Escuela Española, 1986.
Vigotsky. L.S. *La imaginación y el arte en la infancia*. Madrid: Akal.

Bloc 3: Audiovisual

Bibliografia bàsica:

- Aparici, R.; Garcia, A.; Valdivia, M. *La imagen*. Madrid: UNED, 1992.
Ardid, M. i altres. *La competència bàsica en Tecnologies de la Informació i de la Comunicació*.
http://www.xtec.es/escola/tec_inf/tic [2002].
Bartolomé, A. *Nuevas tecnologías en el aula. Guía de supervivencia*. Barcelona: Editorial Graó, 1999.
Cabero, J.; Salinas, J.; Duarte, A.M.; Domingo, J. *Las nuevas tecnologías aplicadas a la educación*. Madrid: Síntesis Educación, 2000.

- De Pablos, J.; Jiménez, J. *Nuevas tecnologías. Comunicación Audiovisual y Educación*. Barcelona: Cedecs, 1998.
- Ferrés, J. *Televisión y educación*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Ferrés, J. (coord.) *Com veure la TV? I, II i III*. Barcelona: Generalitat de Catalunya-Concell de l'Audiovisual de Catalunya, 1998.
- Ferrés, J. *Educar en la cultura del espectàculo*. Barcelona: Paidós, 2000.
- Maquinay, A. i altres. *La competència bàsica en educació audiovisual*. <http://www.xtec.es/audiovisuals/competencies/index.html> [2002].
- Romaguera, J. i altres. *El cinema a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Bibliografia complementària:*
- Aparici, R.; Matilla, A. *Lectura de imàgenes*. Madrid: Ediciones de la Torre, 1989.
- Ferrés, J.; Bartolomé, A.R. *El vídeo, enseñar vídeo, enseñar con el vídeo*. Barcelona: Gustavo Gili, 1991.
- Fontcuberta, J. *Fotografía: conceptos y procedimientos*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
- Gubern, R. *Del bisonte a la realidad virtual*. Barcelona: Anagrama, 1998.
- Martínez Abadía, J. *Introducción a la tecnología audiovisual*. Televisión, vídeo, ràdio. Barcelona: Paidós, 1992.
- Pérez, M. *Diccionario dels mitjans audiovisuals*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
- Soler, L. *La televisión, una metodología para su aprendizaje*. Barcelona: Gustavo Gili, 1988.

Noves Tecnologies aplicades a l'educació

PROFESSORAT: Joan CALLARISA i MAS
Sònia ESTEVE i FRIGOLA
Marta MARIMON i MARTÍ

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

1. Prendre consciència de l'impacte social de les noves tecnologies de la informació i de la comunicació en la societat actual i especialment en l'àmbit educatiu.
2. Familiaritzar-se amb els equipaments informàtics i adquirir destreses en la utilització dels diversos tipus de programes informàtics (processament de textos, full de càlcul, presentacions multimèdia).
3. Conèixer els recursos telemàtics i les seves aportacions a la cerca d'informació i a la comunicació.
4. Conèixer les principals propostes educatives institucionals a Catalunya per a la integració de la tecnologia de la informació i de la comunicació a l'escola i analitzar-ne els diversos àmbits d'utilització.
5. Potenciar la capacitat dels estudiants d'integrar curricularment la tecnologia de la informació i de la comunicació a partir de la seva consideració com a eix transversal.
6. Dissenyar activitats d'aprenentatge en les quals s'utilitzin les noves tecnologies.
7. Potenciar la innovació educativa i professional.

CONTINGUTS:

1. Les Tecnologies de la Informació i de la Comunicació a la societat:
 - 1.1 Impacte de les TIC a la societat actual.
 - 1.2 Nocions bàsiques: maquinari i programari.
 - 1.3 Principals eines per a l'alfabetització informàtica:
 - 1.3.1 El processador de textos.
 - 1.3.2 El full de càlcul.
 - 1.3.3 Les presentacions multimèdia.
 - 1.3.4 La telemàtica.
2. La Tecnologia de la Informació a l'educació:
 - 2.1 Propostes educatives institucionals a Catalunya per a la integració de la TI a l'escola.
 - 2.1.1 Marc normatiu i repercussions curriculars.
 - 2.1.2 Projectes desenvolupats.
 - 2.2 La TI al centre: àmbits d'utilització.
 - 2.2.1 Com a recurs administratiu.
 - 2.2.2 Dins del procés d'ensenyament i aprenentatge:
 - a) Com a objecte d'estudi.
 - b) Com a recurs per a l'aprenentatge:
 - c) Repercussions en els projectes de centre.
 - 2.3 La TI a l'aula:
 - 2.3.1 Característiques principals dels entorns d'aprenentatge amb ordinador.
 - 2.3.2 Possibilitats educatives dels programes informàtics a les diferents àrees curriculars.
 - 2.3.3 L'ordinador al servei de l'educació especial.
 - 2.3.4 Creació d'un entorn d'aprenentatge amb ordinador.
 - 2.4 La formació del professorat en la TI: formació inicial i permanent.

METODOLOGIA:

El professorat introduirà cada bloc de contingut de l'assignatura. Posteriorment, es treballarà individualment o en parelles a partir d'un dossier d'apunts i es realitzaran una sèrie d'exercicis. Els dubtes que sorgeixin s'aniran resolent en petit grup. Paral·lelament es realitzaran diferents activitats grupals que fomentin l'aprenentatge col·laboratiu. Es farà un seguiment d'aquesta activitat grupal, amb la finalitat de valorar tot el procés educatiu. El treball a l'aula es basarà sobretot en l'activitat de l'alumnat. El paper del professorat serà bàsicament d'orientació i de suport a aquesta activitat.

AVALUACIÓ:

Per avaluar l'assignatura serà obligatòria l'assistència a classe i la participació de l'estudiant en les diferents activitats proposades. Es valorarà el treball continuat de l'estudiant al llarg de tot el quadrimestre. La nota final de l'assignatura serà la ponderació dels aspectes següents:

a) Treball individual:

- activitats fetes a classe sobre eines informàtiques (20%) : internet (5%), Word (5%), Excel (5%), Clic (5%)
- participació en un debat virtual sobre el paper de les TIC a la societat (5%)
- reflexions a partir de lectures recomanades (5%)

b) Treball en grup:

- paquet d'activitats amb el programa Clic (25%)
- treball final de cerca d'informació a Internet sobre un tema relacionat amb les Noves Tecnologies aplicades a l'Educació, en el qual s'hauran de posar en pràctica les eines informàtiques treballades des de l'assignatura (40%)
- exposició del treball final amb Power Point (5%)

Per aprovar amb èxit l'assignatura serà necessari haver aprovat cadascuna de les següents parts: el treball individual, el paquet d'activitats amb el programa Clic i el treball final (amb exposició en Power Point inclosa).

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Bartolomé, A.R.; Cabanellas, I.; Contín, A.; Grané, M.; Sanmartí, N. *Las tecnologías de la información y la comunicación en la escuela*. Barcelona: Graó, 2002.
- Cabero, J. (coord.) *Nuevas tecnologías aplicadas a la educación*. Madrid: McGraw-Hill, 2006.
- Castells, M. *La era de la información. Economía, sociedad y cultura*. Vol. 1, 2, 3. Madrid: Alianza, 1997.
- COMPETIC. *Competències bàsiques en les Tecnologies de la Informació i la Comunicació*. [CD ROM]. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Educació, 2004.
- Monereo, C.; Badia, A.; Domènech, M.; Escofet, A.; Fentes, M. *Internet y competencias básicas*. Barcelona: Graó, 2005.
- Sardelich, M.E. *Las nuevas tecnologías en educación. Aplicación e integración de las Nuevas Tecnologías en el desarrollo curricular*. Vigo: Ideaspropias Editorial, 2006.
- Wolton, D. *Internet ¿y después? Una teoría crítica de los nuevos medios de comunicación*. Barcelona: Gedisa, 2000.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Bartolomé, A.R. *Tecnología educativa*. Madrid: Síntesis, 1999.
- Bartolomé, A.R. *Nuevas tecnologías en el aula. Guías de supervivencia*. Barcelona: Graó, 1999.
- Cases, J.; Torrecana, M.R. *Les TIC a l'educació infantil*. Barcelona: Editorial UOC, 2006.
- Gallego, D.; Alonso, C.; Cantón, I. *Integración curricular de los recursos tecnológicos*. Barcelona: Oikos Tau, 1996.
- Gros, B. *El ordenador invisible. Hacia la apropiación del ordenador en la enseñanza*. Barcelona: Gedisa EDIUOC, 2000.
- Martínez, F.; Prendes, M.P. *Nuevas tecnologías y educación*. Madrid: Pearson, 2004.

- Ortega, J.A.; Chacón, A. (coord.) *Nuevas tecnologías para la educación en la era digital*. Madrid: Pirámide, 2007.
- Pérez, A.; Redondo, S. *Projectes telemàtics a l'educació primària: un recurs per transformar l'escola*. Barcelona: Editorial UOC, 2006.
- Rhonda, M. *Enseñar al profesorado cómo utilizar la tecnología*. Barcelona: Editorial UOC. 1994.
- San José, C. *Tecnologías de la información en la educación*. Madrid: Anaya Multimedia, 1998.
- Sancho, J.M. (coord.) *Para una tecnología educativa*. Barcelona: Gedisa, 2000.
- Tisseron, S. *Internet, videojocs, televisió...* Barcelona: Graó, 2006.

WEBS RECOMANADES:

- Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (XTEC)*: <http://www.xtec.es>
- Ministerio de Educación y Ciencia. Tecnologías de la Información y la Comunicación educativas*:
<http://wwwn.mec.es/educa/tice/index.html>
- Ajuntament de Barcelona. L'educació a la ciutat de Barcelona*: <http://www.bcn.es/educacio/>
- Unesco*: <http://www.unesco.org>
- Pangea, Internet solidario*: <http://www.pangea.org>
- Revista Mitjans*: <http://mitjans.pangea.org/>
- Intercambiar información y experiencias en educación especial*:
<http://guindo.pntic.mec.es/-gherrero/nee.htm>
- Nueva Alejandría. El portal de los educadores*: <http://www.nalejandria.com/>
- Enciclopedia virtual de Tecnología Educativa*: <http://dewey.uab.es/pmarques/evte.htm>
- EDUTECH (Revista electrónica de Tecnología Educativa)*: <http://www.uib.es/depart/gte/revelec.html>
- Revista Quaderns Digitals*: <http://www.quadernsdigitals.net/>

Matemàtica i la seva Didàctica

PROFESSORAT: Pau CASAÑAS i XURIACH
Sònia ESTEVE i FRIGOLA
Isabel SELLAS i AYATS

Quadrimestral. 4,5 crèdits

OBJECTIUS:

1. Aconseguir de l'estudiant un coneixement del disseny curricular de Matemàtiques d'Educació Infantil i de Primària i, al mateix temps, un domini dels continguts bàsics que la integren.
2. Aprofundir en el significat actual de l'educació matemàtica i en alguna línia d'innovació en aquest sentit.
3. Contemplar les nocions bàsiques de didàctica de les Matemàtiques en relació amb la pròpia especialitat.

CONTINGUTS :

1.- Educació matemàtica

- 1.1. Aspectes definitoris de l'aprenentatge de les Matemàtiques.
- 1.2. El seu paper en l'educació dels nens i nenes de 2 a 12 anys.
- 1.3. Estructura i característiques del disseny curricular a Educació Infantil i Primària.
- 1.4. Criteris metodològics generals i criteris segons les edats.
- 1.5. La Matemàtica i l'atenció a la diversitat.

2.- La Lògica a l'escola

- 2.1. Diferents tipus d'activitats, amb material i amb simbologia escrita. Exercicis directes i inversos.
- 2.2. Les relacions. Tipus de relacions i treball segons edats.
- 2.3. Les agrupacions. Jocs «del sí i del no» amb una i amb dues qualitats.
- 2.4. Les transformacions o canvis de qualitats.
- 2.5. Paral·lelisme entre els exercicis de lògica amb qualitats i altres de similars amb quantitats.

3.- Nombres i operacions

- 3.1. Gènesi del concepte de nombre en els nens.
- 3.2. Relacions entre nombres.
- 3.3. Tres aspectes en la didàctica de les operacions: lògic, funcional i tècnic. Iniciació a les operacions de suma i de resta.
- 3.4. La base decimal de numeració. Lectura i escriptura de números. Valor posicional de les xifres.
- 3.5. Material manipulable, càlcul mental i ús de la calculadora.
- 3.6. Ampliació del camp de coneixement dels nombres. Procés a seguir per part dels alumnes.
- 3.7. Operacions de multiplicar i dividir. Introducció dels nombres fraccionaris.
- 3.8. Nombres decimals. La seva naturalesa. Operacions amb decimals.
- 3.9. Quadrats, cubs i noció d'arrel quadrada. Potències en general.
- 3.10. Múltiples i divisors.

4.- Problemes

- 4.1. Què entenem per situacions problemàtiques.
- 4.2. Tipologies de problemes.
- 4.3. Continguts procedimentals que es treballen en els problemes
- 4.4. Trets comuns entre jocs i problemes.

5.- Geometria

- 5.1. El paper de la Geometria en el coneixement de l'espai. Aspectes que es treballen.
- 5.2. Procés dels nens i nenes en l'aprenentatge de la Geometria, segons edats.

- 5.3. Diferents tipus de propietats geomètriques: topològiques, projectives i mètriques
- 5.4. Relacions de posició per criteris topològics, de direcció i de coordenades.
- 5.5. Estudi i classificacions de figures i cossos geomètrics.
- 5.6. Iniciació a les transformacions geomètriques i la seva aplicació a l'estudi de figures i cossos.
- 6.-Magnitud i Mesura
 - 6.1. Diferents etapes en l'aprenentatge de les mesures.
 - 6.2. La mesura com a pràctica. Noció d'unitat. Diferents unitats emprades.
 - 6.3. Ús dels instruments de mesura.
 - 6.4. Diferents magnituds de les quals es treballa la mesura a l'escola.
- 7.- Estadística i Probabilitat.
 - 7.1. Diferents passos en la pràctica de l'estadística a l'escola: recollida de dades; anàlisi i interpretació de les dades; representació per gràfics (diversos tipus).
 - 7.2. Introducció dels paràmetres estadístics elementals.
 - 7.3. Alguns experiments aleatoris. Noció d'atzar.

METODOLOGIA:

La matèria s'agrupa en diversos blocs temàtics que es contemplaran seqüencialment durant el quadrimestre corresponent. Cada bloc es treballarà en tres fases:

- Aprofundiment teòric de la matèria.
- Anàlisi de procediments, conceptes i actituds que cal treballar a l'escola amb els nens i nenes, així com dels objectius a aconseguir.
- Orientacions didàctiques per als futurs mestres.

Es combinaran les exposicions del professor, amb la preparació d'activitats d'aula per part dels estudiants, la posada en comú de recerques i programacions elaborades individualment o en petits grups, i altres activitats pràctiques que el professor pugui organitzar.

AVALUACIÓ:

1. Activitats obligatòries que s'aniran fent al llarg del quadrimestre:
 - 1.1 Activitats de resolució de problemes (10%)
 - 1.2. Altres activitats (15%)
2. Treball de curs (obligatori): disseny, elaboració i portada a la pràctica d'un taller d'activitats matemàtiques (25%)
3. Examen final (50%). Per aprovar l'assignatura s'ha d'aprovar l'examen final.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Alsina, A. (2004): *Desarrollo de competencias matemáticas con recursos lúdico-manipulativos*. Madrid: Narcea.
- Alsina, C. i altres. *Ensenyar matemàtiques*. Barcelona: Graó, 1995
- Canals, M.A. *Per una didàctica de la matemàtica a l'escola. I. Parvulari*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Castelnuovo, E. *La geometria*. Barcelona: Ketres, 1981.
- Castro, E. (edit.) *Didáctica de la matemática en la educación primaria*. Madrid: Síntesis, 2001.
- Chamorro, M.C. *Didáctica de las matemáticas para Primaria*. Madrid: Pearson Educación, 2005.
- Codina, R.; Enfedaque, J.; Mumbrú, P.; Segarra, L. *Fer matemàtiques*. Barcelona: UB, 1992.
- Sociedad Andaluza de Educación Matemática Thales. *Principios y estándares para la educación matemática*. Sevilla: Sociedad Andaluza de Educación Matemática Thales, 2003.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Llibres

- Autors diversos. *Actes I Jornades de Didàctica de les Matemàtiques de la Universitat de Vic*. Vic: Facultat d'Educació, 2000.
- Bolt, B. *Actividades matemáticas*. Barcelona: Labor, 1988.

- Canals, M.A. *El càlcul mental i la calculadora*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Canals, M.A. *Viure les matemàtiques de 3 a 6 anys*. Barcelona: Rosa Sensat, 2000.
- Cascallana, M.T. *Iniciación a la matemática. Materiales y recursos*. Madrid: Santillana, 1988.
- Codina, R.; Enfedaque, J.; Mumbrú, P. i Segarra, L. *Fer matemàtiques*. Vic: Eumo Editorial /Publicacions de la UB / Publicacions de la UAB, 1992.
- Dienes, Z.P. *La lógica y los juegos lógicos*. Barcelona: Teide, 1972
- Esteve, E. et al. *Més de 7 materials per a l'aprenentatge de la matemàtica*. Barcelona: Rosa Sensat, 1988.
- Fisher, R. i Vince, A. *Investigando las matemáticas*. Madrid: Akal, 1990.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *Curriculum. Educació Primària*. Barcelona: Servei de Difusió i Edicions, 1990.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *Curriculum. Educació Infantil*. Barcelona: Servei de Difusió i Edicions, 1992.
- Giménez, J. i Gironde, L. *El càlcul a l'escola*. Barcelona: Graó, 1990.
- Gorgorió, N. *Matemáticas y educación. Retos y cambios desde una perspectiva internacional*. Barcelona: Graó, 2000.
- Hernán, F.; Carrillo, E. *Recursos en el aula de matemáticas*. Madrid: Síntesis, 1999.
- Miranda, A.; Fortes, C.; Gil, M.D. *Dificultades del aprendizaje de las matemáticas. Un enfoque evolutivo*. Málaga: Aljibe, 2000.
- Piaget J. i Szeminska. *Génesis del número en el niño*. Buenos Aires: Guadalupe, 1982

Revistes

- *Biaix*, revista de la Federació d'Entitats per a l'Ensenyament de les Matemàtiques a Catalunya, 1992.
- *L'Escaire*: revista de didàctica de les Matemàtiques. Barcelona: Departament de Matemàtiques i Estadística de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de la Universitat Politècnica de Barcelona, 1979.
- *Suma*: revista sobre la enseñanza y aprendizaje de las matemáticas. Granada: Federación Española de Sociedades de Profesores de Matemáticas, 1988.
- *Uno*: revista de didáctica de las matemáticas. Barcelona: Graó Educación, 1994.

WEBS RECOMANADES:

- <http://www.educ.ar/>
- <http://www.mathsnet.net/dynamic/cindy/index.html>
- <http://www.standars.nctm.org/>
- <http://www.pisa.oecd.org/>
- <http://platea.pntic.mec.es/-aperez4/index.html>

Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural

PROFESSORAT: Joan CALLARISA i MAS
Joan CULÍ i RIBAS
Ramon RIAL i CARBONELL
Sebastià RIERA i CUSÍ
Jacint TORRENTS i BUXÓ

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

Consolidar els coneixements fonamentals necessaris per a l'ensenyament de les ciències naturals i les ciències socials a les etapes d'infantil i primària i adquirir una primera visió de com treballar a l'aula les àrees relacionades amb el coneixement del medi.

CONTINGUTS

BLOC I

1. El coneixement del medi.

- 1.1. El medi com a sistema.
- 1.2. Les ciències naturals i les ciències socials en l'estudi del medi.
- 1.3. El coneixement del medi a l'escola.

BLOC II

1. El coneixement del medi natural.

- 1.1. Els éssers vius i els processos biològics.
 - 1.1.1. Les característiques dels éssers vius.
 - 1.1.2. Les funcions vitals en els animals i les plantes.
 - 1.1.3. Les relacions dels organismes amb el medi.
- 1.2. La matèria, els materials i les seves propietats.
 - 1.2.1. Els estats de la matèria i els canvis d'estat.
 - 1.2.2. Les propietats i el comportament dels materials.
- 1.3. El funcionament dels sistemes físics.
 - 1.3.1. Les forces i el moviment.
 - 1.3.2. L'energia. Les seves manifestacions i els seus efectes sobre els sistemes físics.
- 1.4. La Terra a l'Univers.
 - 1.4.1. Origen i composició de l'Univers.
 - 1.4.2. El Sistema Solar.
 - 1.4.3. La Terra com a planeta.

BLOC III

1. El coneixement del medi social i cultural

- 1.1 L'espai i temps.
 - 1.1.1 La construcció social de l'espai i el temps.
 - 1.1.2 Unitats de mesura del temps
 - 1.1.3 El temps històric i social.
 - 1.1.4 La percepció de l'espai.
 - 1.1.5 La representació cartogràfica.
- 1.2 Societat i Cultura.
 - 1.2.1 Evolució humana i tecnologia.
 - 1.2.2 La població.
 - 1.2.3 Les activitats humanes.
 - 1.2.4 L'organització política.

METODOLOGIA:

L'assignatura es treballarà d'una forma activa i participativa de manera que la implicació i el treball de l'estudiant adquireixen una importància fonamental.

L'assignatura serà impartida per dos professors, un especialista en ciències socials i l'altre especialista en ciències naturals.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es farà a partir d'una prova escrita i del treball dirigit i individual de cada alumne. Es valorarà la participació a les activitats de classe i l'assistència a altres activitats proposades al llarg de l'assignatura.

Per superar l'assignatura cal aprovar totes les parts, es considerarà, però, aquells que treguin un mínim de 4 de l'examen o dels treballs.

Els instruments i criteris de càlcul són els següents:

1. Examen de continguts, 50% de la nota final a repartir de la següent manera: Bloc I 10%, Bloc II 20% i Bloc III 20%.
2. Treballs individuals i col·lectius, 50% de la nota final a repartir de la següent manera: Naturals 25%, Socials 25%.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Benejam, P.; Pagès, J. (coord.) *Enseñar y aprender ciencias sociales, geografía e historia en la educación secundaria*. Barcelona: ICE-UB/Horsori, 1998.

Banet, E. *Los procesos de nutrición humana*. Madrid: Síntesis, 2001.

Calaf, R. *Didáctica de las ciencias sociales didáctica de la historia*. Vilassar: Oikos-tau, 1994.

Calaf, R. i altres *Aprender a enseñar geografía*. Vilassar: Oikos-tau, 1997.

Harlen, W. *Enseñanza y aprendizaje de las ciencias*. Madrid: Morata, 1998.

Hernández, F.X. *Història de Catalunya. Història i memòria*. Barcelona: Pòrtic, 1998.

Lahera, J.; Forteza, A. *Ciencias físicas en primaria y secundaria*. Madrid: Editorial CCS, 2003.

Pedrinaci, E. *Los procesos geológicos internos*. Madrid: Síntesis, 2001.

Prieto, T. i altres *La materia y los materiales*. Madrid: Síntesis Educación, 2000.

Pujol, R.M. *Didáctica de las ciencias en la educación primaria*. Madrid: Síntesis, 2003.

Tilló, T. *Didáctica de las ciencias naturales: Biología*. Barcelona: Edicions de la UB, 1999.

Trepas, C.A.; Comes, P. *El tiempo y el espacio en la didáctica de las ciencias sociales*. Barcelona: Graó, 1998.

Varela, M.P. *Electricidad y magnetismo*. Madrid: Síntesis, 2000.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Coneixement del medi natural. Actualització científica. Vic: Eumo Editorial, 1994.

Coneixement del medi natural. Propostes didàctiques. Vic: Eumo Editorial, 1994.

Langaney, A. i altres. *La història més bella de l'home*. Barcelona: Ed 62, 1999.

Morin, E. *Els 7 coneixements bàsics per a l'educació del futur*. Barcelona: Centre UNESCO de Catalunya, 2000.

Morin, E. *Tenir el cap clar*. Barcelona: La Campana, 2001.

Reeves, H. i altres. *La història més bella del món*. Barcelona: Edicions 62, 1997.

Bolós, M. de (dir.) *Manual de ciencia del paisaje*. Barcelona: Masson, 1992.

Carreras, C. *Geografía humana*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 1998.

Cavalli-Sforza, L.G. *Qui som. Història de la diversitat humana*. Barcelona: ICEM, 1994.

García Ruiz, A.L. (coord) *Didáctica de las ciencias sociales en la educación primaria*. Sevilla: Algaida Editores, 1993.

Lacoste, Y.; Ghirardi, R. *Geografía general física y humana*. Vilassar: Oikos-tau, 1983.

Panareda, J.M. *Resum de geografía física de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1996.

Panareda, J.M. *Resum de geografía humana de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1997.

Síposium de didáctica de las ciencias sociales. 10è. Logroño: Universidad de la Rioja, 1999.

Trepat, C.A. *Procedimientos en historia. Un punto de vista didáctico*. Barcelona: Graó, 1995.
Trilló, T. *Didáctica de las ciencias naturales. Biología*. Barcelona: Edicions UB, 1999.

Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació

PROFESSORAT: Eulàlia COLLELLDEMONTPUJADAS

Jordi COLLET i SABE

Anna GIRBAU i FERRÉS

Joan SOLER i MATA

Quadrimestral; 6 crèdits.

OBJECTIUS:

A través de l'assignatura Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació es pretén formar els estudiants de Mestre en el coneixement dels corrents educatius més rellevants i dels pedagogs i educadors més influents de l'època contemporània, així com en l'aplicació que han tingut fins als nostres dies a través de les institucions educatives i els seus agents.

CONTINGUTS:

Bloc I: L'educació i les institucions educatives

1. Aproximació al concepte d'educació.

- 1.1. Educació, socialització, educabilitat, ensenyament-aprenentatge.
- 1.2. Àmbits educatius.
- 1.3. Educació i Pedagogia.

2. Principis i institucions educatives.

- 2.1. Els sistemes educatius. L'evolució del sistema escolar a Catalunya i Espanya.
- 2.2. Els centres educatius. L'evolució històrica de la institució escolar.

Bloc II: Esbós de pedagogia contemporània

3. El mapa dels corrents pedagògics: del repte de l'educació per a tothom a l'educació al llarg de la vida.

4. Els inicis de la Modernitat.

4.1. Principis:

La Il·lustració i l'educació com a dret universal. Limitacions en la pràctica educativa.

4.2. Corrents pedagògics:

De la filosofia a la pedagogia: el naturalisme, l'idealisme, el romanticisme i el racionalisme.

De la ciència a la pedagogia: l'empirisme i el positivisme.

4.3. Les institucions educatives i les experiències pedagògiques:

El paidocentrisme. La descoberta de la infància.

La discussió sobre educació pública - educació privada.

La introducció de noves àrees temàtiques en l'educació formal.

L'aportació de l'educació cívica.

5. La Modernitat utòpica.

5.1. Principis:

Les societats en transformació: la democratització de l'ensenyament.

La presència del moviment polític en l'educació

L'emergència de les noves ciències de l'educació

5.2. Corrents pedagògics:

Pedagogia activa i renovació pedagògica

Pedagogia socialista i marxista

Pedagogies antiautoritàries

5.3. Les institucions educatives i les experiències pedagògiques:

La consolidació dels sistemes educatius.

- Els nous continguts de l'educació.
- Les noves metodologies d'ensenyament-aprenentatge.
- 6. La crisi de la modernitat i les perspectives del segle XXI
 - 6.1. Principis:
 - De la mundialització a la globalització.
 - L'impacte de les teories econòmiques.
 - La tecnificació de les pedagogies.
 - 6.2. Perspectives pedagògiques:
 - Pedagogies tecnològiques.
 - Pedagogies psicològiques.
 - Pedagogies crítiques i de les minories.
 - 6.3. Les institucions educatives i les experiències pedagògiques:
 - La redefinició de les funcions de les escoles.
 - L'educació al llarg de la vida. Les tipologies d'institucions educatives.
 - La complexitat com a font i forma educativa.
 - L'educació fora de l'escola. La ciutat educadora. Els plans educatius d'entorn.

METODOLOGIA I PLA DE TREBALL:

Les sessions de classe constaran d'explicacions per part del professor, lectura i comentari d'articles, textos i altres documents, projecció de vídeos i diapositives, treballs en petits grups, debats col·lectius i exposicions de treballs per part dels estudiants. Segons el desenvolupament de l'assignatura i del curs, hi haurà alguna conferència o altres activitats complementàries. És imprescindible l'assistència a classe per a seguir correctament el desenvolupament del programa de l'assignatura.

A l'inici del quadrimestre es presentarà una proposta de textos o llibres de lectura i es donaran orientacions per a la realització d'un treball escrit.

Durant el quadrimestre es realitzaran activitats orals i escrites i comentaris de textos i d'altres documents audiovisuals (vídeos, diapositives, pel·lícules, etc.) que seran avaluats de forma individual. Caldrà preparar i realitzar una activitat en grup sobre un apartat del programa que serà avaluada de forma grupal.

A l'inici del quadrimestre també es lliurarà un Pla de treball de les diferents activitats que s'hauran de realitzar.

La tutoria és una part important de les activitats de l'assignatura i l'estudiant hauria d'assistir-hi sempre que ho necessiti. Es recomana mantenir almenys una entrevista o consulta per a cada un dels treballs de curs: manca de bibliografia, dubtes sobre el guió o l'estructura del treball, etc.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es farà a partir dels següents elements:

Realització d'activitats de classe, de forma individual i/o en grup.

Treball individual: Lectura i comentari de textos o llibre.

Prova escrita sobre els continguts de l'assignatura.

La nota final de l'assignatura serà la ponderació dels següents aspectes:

-Activitats de classe (individuals i en grup)	3
-Treball individual	4
-Prova escrita (final del quadrimestre)	3
Total	10

La suma només es farà quan els tres apartats estiguin superats satisfactòriament. En cas contrari, l'estudiant s'haurà de presentar a la segona convocatòria.

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

- Delors, J. (dir.). *Educació: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: UNESCO, 1996.
- Esteve, J.M. *La tercera revolució educativa. La educació en la societat del coneixement*. Barcelona: Paidós, 2003.
- Houssaye, J. (dir.). *Quinze pedagogs: la seva influència, avui*. Barcelona: UOC/Proa, 1995.
- Mallart, J.; Teixidó, M. i Vilanou, C. (ed.) *Repensar la pedagogia, avui*. Barcelona: Societat Catalana de Pedagogia/Eumo, 2001.
- Pozo Andrés, M. del Mar (ed.) *Teorías e instituciones contemporáneas de educación*. Madrid: Biblioteca Nueva, 2004.
- Meirieu, Ph. *En la escuela hoy*. Barcelona: Rosa Sensat – Octaedro, 2004.
- Negrín, O. y Vergara, J. *Teorías e instituciones contemporáneas de educación*. Madrid: Editorial Centro de estudios Ramon Areces, 2005 (2ª ed.)
- Núñez, L. i Romero, C. *Pensar la educación. Conceptos y opciones fundamentales*. Madrid: Pirámide, 2003.
- Trilla, J. (coord.) *El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI*. Barcelona: Graó, 2001.
- VVAA. *Pedagogías del siglo XX*. Barcelona: Cuadernos de Pedagogía, 2000
- Viñao, A. *Escuela para todos. Educación y modernidad en la España del siglo XX*. Madrid: Marcial Pons Ediciones de Historia, 2004

Bibliografia complementària:

- Borrás, J.M. (dir.) *Historia de la infancia en la España contemporánea (1834-1936)*. Madrid: Min. Trabajo y Asuntos Sociales, 1996.
- Colom, A.J. i altres. *Teorías e instituciones contemporáneas de la educación*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Dávila, P. *La honrada medianía. Génesis y formación del magisterio español*. Barcelona: PPU, 1994.
- Delgado, B. (dir.) *Historia de la Educación en España y América*. 3 volums. Madrid: SM, 1992/1994.
- Delgado, B. *Historia de la infancia*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Diversos autors. *30 retratos de maestras*. Madrid: Cuadernos de Pedagogía-CissPraxis, 2005.
- Escolano, A. *La educación en la España contemporánea*. Madrid: Biblioteca Nueva, 2002.
- Fullat, O. *Filosofía de la educación*. Madrid: Síntesis, 2000.
- Gimeno Sacristán, J. *La educación que aún es posible*. Madrid: Morata, 2005.
- Lomas, C. (ed.) *La vida en las aulas*. Barcelona: Paidós, 2002.
- Meirieu, Ph. *La escuela, modo de empleo. De los "métodos activos" a la pedagogía diferenciada*. Barcelona: Océano, 1997.
- Meirieu, Ph. *Frankenstein educador*. Barcelona: Laertes, 1998.
- Negrín, O. i Vergara, J. *Antología de textos de Teorías e instituciones contemporáneas de educación*. Madrid: Editorial Centro de Estudios Ramon Areces, 2005.
- Puig, J.M. *Teoría de la educación*. Barcelona: PPU, 1986.
- Trilla, J. *Ensayos sobre la escuela*. Barcelona: Laertes, 1985.
- Trilla, J. *La educación fuera de la escuela*. Barcelona: Planeta, 1985.
- Trilla, J. *Otras educaciones*. Barcelona: Anthropos, 1993.
- Viñao, A. *Tiempos escolares, tiempos sociales*. Barcelona: Ariel, 1998.

ASSIGNATURES DE SEGON CURS

Pràctiques I

PROFESSORS TUTORS: Tots els professors de la Facultat d'Educació.

COORDINACIÓ: Jordi MARTÍ i FEIXAS

Annual. 15 crèdits.

Les pràctiques en el segon any del pla d'estudis de Mestre estan concebudes fonamentalment per aprofundir en el coneixement de la institució escolar, per analitzar la dinàmica del grup-classe al si de l'aula i per exercitar-se en la confecció de propostes curriculars i didàctiques.

OBJECTIUS

1. Conèixer de prop el treball educatiu que es duu a terme en el centre de pràctiques i participar-hi com a ajudant o col·laborador de l'equip de mestres de l'escola.
2. Conèixer el context social i cultural de l'escola i les característiques del centre com a institució (tipologia, projecte educatiu, organització, serveis, pla de curs, etc.).
3. Analitzar els elements que defineixen la dinàmica del grup-classe, les característiques dels nens i nenes i l'espai de l'aula i observar i analitzar la pràctica educativa de l'aula (àrees d'ensenyament, metodologies i estratègies, recursos i materials, activitats d'aprenentatge, avaluació, etc.).
4. Planificar i desenvolupar, d'acord amb els tutors, un treball didàctic dirigit als alumnes de l'aula.
5. Reflexionar de forma sistemàtica, crítica i constructiva sobre la pròpia pràctica duta a terme per l'estudiant en el centre.

TEMPORALITZACIÓ:

Les Pràctiques I consten de tres períodes:

1. Període de preparació: a més a més de les sessions que ja figuren al calendari acadèmic, durant el primer quadrimestre es fan diverses sessions de preparació de les pràctiques en l'espai horari d'activitats complementàries. Les dates d'aquestes sessions s'anuncien el mes d'octubre des de la coordinació dels estudis. A la primera de les sessions de preparació s'entrega als estudiants el Guió de Pràctiques I.
2. Període d'estada a l'escola: Els estudiants assisteixen a un centre escolar durant un període intensiu de matí i tarda (sis hores diàries), els mesos de gener i febrer (vegeu calendari acadèmic).
3. Període de redacció de la memòria: la redacció de la memòria es fa des del gener a l'abril. La data de lliurament de la memòria s'ha de consultar al calendari oficial de proves d'avaluació o al Guió de Pràctiques I.

ACTIVITATS:

Durant les pràctiques l'estudiant ha d'actuar com a ajudant o col·laborador del mestre/a en la conducció del grup-classe, i s'encarregarà de totes aquelles activitats que, d'acord amb el mestre/a, pugui dur a terme. És important que l'estudiant es responsabilitzi d'alguns aspectes del treball escolar per tal d'introduir-se de manera activa en tot el que suposa fer de mestre. És indispensable, per tant, que l'estudiant tingui una activitat participativa i receptiva als suggeriments dels mestres de cara a l'aprofitament màxim de les pràctiques. També és aconsellable l'assistència a les activitats que l'escola realitza; des de les més habituals per al funcionament del centre (reunions de cicle, claustres...), fins a sortides, festes i activitats extraescolars, sempre que l'escola hi estigui d'acord. És indispensable la puntualitat a l'escola. A més de l'actuació com a practicant, una altra part fonamental de l'activitat és la memòria de pràcti-

ques que l'estudiant haurà de redactar. És la reflexió escrita, l'aprofundiment formalitzat en un treball del que ha estat la pràctica en una escola. Les orientacions per a les Pràctiques I i per a la redacció de la memòria es lliuraran abans de l'inici del període de Pràctiques durant unes sessions de treball i de tutoria de caràcter obligatori.

La confecció de la memòria haurà de seguir els criteris i normes habituals en la redacció de treballs.

CICLES I ESCOLA ON FER LES PRÀCTIQUES:

Lloc: La Facultat d'Educació disposa d'una xarxa d'escoles col·laboradores. L'assignació del centre de Pràctiques es comença a gestionar a finals del curs anterior a la seva realització. L'estudiant ha d'haver tramitat a la Secretaria de Pràctiques la seva sol·licitud de centre en data anterior al 10 d'octubre del curs en què realitza les pràctiques. En cas que no ho hagi fet només se li assignarà centre de pràctiques si queden places vacants.

Des de la Coordinació de Pràctiques es distribueixen les escoles seguint el criteri de residència habitual de l'estudiant sempre que sigui possible.

Nivell: Els estudiants d'Educació Infantil realitzaran les pràctiques a parvulari (P-3, P-4 i P-5).

Així mateix els estudiants podran realitzar les Pràctiques en una escola rural amb un pla de treball relacionat amb l'assignatura Seminari d'Escola Rural.

AVALUACIÓ:

Per aprovació de la Comissió Acadèmica de la UVic, l'assignatura de Pràctiques I és anual i té una única convocatòria (juny).

Per als estudiants les pràctiques de segon curs comporten:

1. Assistència a l'escola durant el període intensiu establert.
2. Assistència a claustres, reunions de cicles i departaments, sempre i quan l'escola ho vulgui.
3. Entrevistes i intercanvi d'informació amb el professor-tutor.
4. Assistència a les sessions de formació de pràctiques.
5. Presentació de la memòria de pràctiques dins el termini acordat (i del diari de pràctiques si el professor-tutor el demana).

L'avaluació de l'assignatura de Pràctiques I és responsabilitat del tutor/a de la UVic i es fa a partir de tres elements que cal aprovar de manera independent per poder fer mitjana:

- a. L'estada al centre de pràctiques, avaluada pel tutor/a de la Universitat a partir de l'informe i les entrevistes del mestre-tutor/a de l'escola (40%).
- b. El seguiment de les pràctiques (tutories, lliurament de documents, etc.) (20%).
- c. La Memòria de Pràctiques (40%).

Per aprovar l'assignatura cal aprovar cadascun dels apartats anteriors.

Les i els estudiants matriculats a l'assignatura de Pràctiques I han de presentar la Memòria de Pràctiques dins el termini fixat. Si el tutor o tutora de la Universitat considera que la Memòria està suspesa amb una nota igual o superior a 4, l'estudiant la podrà refer atenent les indicacions del seu tutor o la seva tutora abans del tancament de les actes de la convocatòria de juny, tenint en compte que la nota final no podrà ser superior a l'Aprovat.

Si es suspèn la convocatòria única (corresponent al juny) s'haurà de tornar a matricular l'assignatura i això suposarà repetir l'estada al centre i la Memòria corresponent.

D'acord amb la normativa del règim de permanència de la UVic, si un estudiant no supera l'assignatura de Pràctiques I després de dues convocatòries, el degà/degana del centre podrà fer la proposta al rector/a de la Universitat de desvincular l'estudiant dels estudis corresponents.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Antúnez, S.; Del Carmen, L.M.; Imbernon, F.; Parcerisa, A.; Zabala, A. *Del projecte educatiu a la programació d'aula. El què, el quan i el com dels instruments de la planificació didàctica*. Barcelona: Graó, 1991.
- Boix, R. *Estrategias y recursos didácticos en la escuela rural*. Barcelona: Graó, 1995.
- Coll, C.; et al. *Los contenidos en la reforma. Enseñanzas y aprendizaje de conceptos, procedimientos y actitudes*. Madrid: Aula XXI, 1992.
- Del Carmen, L.M. *La planificació de cicle i curs*. Barcelona: ICE-Graó, 1993.
- Domínguez, G. Apología del diario escolar. *Cuadernos de Pedagogía*. 256, p. 20-24.
- Franch, J.; Pèlach, J. *Construir un projecte d'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Franch; Darder; Coll; Pèlach; *El grup-classe: Un potencial educatiu fonamental*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Gómez, J.; Navarro, P.; Vázquez, F. "Diari escolar". *Guix*, 187, pp. 59-61.
- González; Latorre; *El mestre investigador*. Barcelona: Graó, 1987.
- Mauri; Valls; Gómez; *Els continguts escolars. El tractament del currículum*. Barcelona: Graó, 1992. Col·lecció MIE.
- Torrents, M. *Aprendre a ensenyar a aprendre*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Zabala, A. *La pràctica educativa. Com ensenyar*. Barcelona: Graó, 1995.

Cadascun dels tutors o tutores de la Facultat farà les seves pròpies recomanacions de bibliografia.

Llengua i la seva Didàctica

PROFESSORAT: Vanessa AMAT i CASTELLS
Maria Carme BERNAL i CREUS
Rosa BOIXADERAS i SAEZ
Josep TIÓ i CASACUBERTA

Anual. 9 crèdits.

OBJECTIUS:

1. Oferir una visió general de l'organització dels continguts de llengua a l'escola bàsica, posant èmfasi en els que corresponen a l'etapa d'Educació infantil.
2. Familiaritzar l'estudiant amb les principals metodologies i enfocaments sobre l'aprenentatge de la llengua escrita i capacitar-lo per a l'aplicació correcta a l'escola d'aquells que actualment ajuden a fer progressar l'infant respectant el seu propi ritme de treball tot fent-lo participar en el propi procés d'aprenentatge.
3. Mostrar una visió general de quin hauria de ser el tractament de la llengua oral a l'escola infantil i fer conèixer amb profunditat la progressió lingüística oral dels infants de 0-6 anys.
4. Ajudar a valorar i elaborar materials didàctics adients als objectius de cada apartat de l'àrea de llengua. Incidir en la programació de continguts d'acord amb els criteris actuals especificats en el marc curricular base.
5. Fer conèixer les pautes d'observació i avaluació correctes aplicades a l'aprenentatge de la llengua oral i escrita de la primera etapa educativa que ajudin a entendre la progressió dels alumnes des de les seves capacitats.

CONTINGUT:

1. L'organització del currículum de l'etapa d'Educació Infantil:
 - 1.1. Organització dels continguts de llengua en el disseny curricular d'Educació Infantil i primària.
 - 1.2. L'àrea III: Intercomunicació i Llenguatges. Funcions del llenguatge verbal.
 - 1.3. La seqüenciació dels continguts de l'Àrea III (llenguatge verbal) a l'Educació Infantil.
2. Les habilitats de llengua oral a l'Educació Infantil i al Cicle Inicial:
 - 2.1. Relació text oral i text escrit. Trets específics i comuns.
 - 2.2. Característiques de la llengua oral a les primeres edats. La conversa infantil. Desenvolupament del llenguatge i escola.
 - 2.3. La comprensió oral: programació, metodologia, recursos i pautes d'observació-avaluació.
 - 2.4. L'expressió oral: programació, metodologia, recursos i pautes d'observació-avaluació.
 - 2.5. Didàctica de la llengua oral a les aules d'immersió.
3. Les habilitats de llengua escrita a l'Educació infantil i al Cicle inicial:
 - 3.1. Característiques generals de la llengua escrita.
 - 3.2. Principals metodologies i enfocaments de l'aprenentatge de la llengua escrita a l'escola.
 - 3.3. L'aprenentatge de la lectura:
 - 3.3.1. Evolució del procés lector i de les habilitats implicades en la lectura. Adquisició dels mecanismes bàsics i progressió de la comprensió. El text i la imatge en l'adquisició de la llengua escrita receptiva.
 - 3.3.2. El sistema fonològic de la llengua catalana: relació entre sons, fonemes i grafies: principals dificultats i grau de seguretat o inseguretat en la lectura. Criteris d'elocució i ortoèpia.
 - 3.3.3. El treball de lectura a Parvulari i Cicle Inicial: programació, metodologia i pautes d'observació-avaluació.
 - 3.3.4. Principals dificultats de lectura.

3.4. L'aprenentatge de l'escriptura:

- 3.4.1. Evolució de la composició escrita i de les habilitats implicades en l'escriptura. Adquisició dels mecanismes bàsics i nivells d'aprenentatge.
- 3.4.2. El sistema fonològic de la llengua catalana: quadre de correspondències so-grafia: principals dificultats i grau de seguretat o inseguretat en l'escriptura.
- 3.4.3. Anàlisi de les produccions escrites de les primeres edats: principals errors d'ortografia natural i de narrativitat.
- 3.4.4. Aspectes evolutius de l'escriptura.
- 3.4.5. El treball d'escriptura a Parvulari i al Cicle Inicial: programació, metodologia i pautes d'observació-avaluació.
- 3.4.6. Principals dificultats d'escriptura.

3.5. La llengua escrita a les aules d'immersió.

METODOLOGIA:

El programa del curs es durà a terme procedint per informació de continguts. Els estudiants podran participar en cadascun dels apartats preparant exercicis, exposant lectures diverses, programant unitats didàctiques o aportant informació.

Caldrà la lectura de monografies específiques, el tema de les quals tindrà relació amb el contingut del programa.

Allarg del curs els estudiants realitzaran diversos treballs, les característiques dels quals es comentaran a l'inici de cada quadrimestre.

AVALUACIÓ:

Hi haurà dues proves parcials de continguts, una en acabar el primer quadrimestre i l'altra a finals del segon. L'examen final, al mes de juny, podrà representar per als qui ho desitgin una recuperació de la primera prova, de la segona o de totes dues.

No hi haurà proves específiques de normativa, però qualsevol examen, exercici o treball que presenti dificultats en aquest sentit no podrà ser avaluat de contingut (el límit màxim d'errors és de deu, incloses les reiteracions d'un mateix error i amb independència de la llargada del text).

La nota final del curs serà la mitjana, amb proporcions diverses, de les notes dels exàmens, dels treballs i del conjunt de les activitats realitzades puntualment. Perquè es pugui fer mitjana, cal que cadascun dels apartats tingui, com a mínim, un aprovat.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Assessoria Didàctica del Català, *Vocabulari bàsic infantil i d'adults*. Barcelona: Biblograf, 1978.
- Barjuan, Rut, i Maimir, Dolors *Tallers de llenguatge* (4 volums), Vic: edicions l'Àlber, 2004
- Calmy, G. *La educació del gesto gràfic*. Barcelona: Fontanella, 1976.
- Codina, F. i Fargas, A. *Proposta de classificació dels errors d'ortografia*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Colomer, T.; Camps, A. *Ensenyar a llegir; ensenyar a comprendre*. Barcelona: Rosa Sensat / Ed. 62, 1991.
- Curriculum d'Educació Infantil*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1992.
- Curriculum d'Educació Primària*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1992.
- Diversos Autors, *Orientacions per a l'ensenyament-aprenentatge de la lectura i l'escriptura*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament, 1999.
- Fonts, M. *Llegir i escriure per viure*. Barcelona: La Galera, 2003.
- Galí, A. *L'ensenyament de l'ortografia als infants*. Barcelona: Barcino, 1971.
- Ribas, Lurdes, i Gispert, Dolors, *Racones de treball oral a parvulari* (6 volums), Vic: Ed. L'Àlber, 1997-2003
- Ribas, Lurdes, i Gispert, Dolors, *Els sons entremaliats* (4 volums), Vic: Ed. L'Àlber, 2002
- Solé, I. *Estratègies de lectura*. Barcelona: Graó Editorial / ICE, 1992

Triadó, C. *Els inicis del llenguatge*. Barcelona: Laia, 1982.
Wells, G. *Aprender a leer y escribir*. Barcelona: Cuadernos de Pedagogía / Laia, 1988.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Bigas, M. i altres. *Jocs de llenguatge: jocs d'expressió*. Barcelona: Teide, 1985.
Bigas, M. i altres. *Jocs de llenguatge: jocs de sons i de lletres*. Barcelona: Teide, 1983.
Bryan, Sara C. *Com explicar contes*, Barcelona: Biblaria, 1996
Crystal, David *Lenguaje infantil, aprendizaje y lingüística*, Barcelona: ed. Médica y Técnica, 1981
Díez de Ulzurún, A. i altres. *L'aprenentatge de la lectoescriptura des d'una perspectiva constructivista. Vols. I i II*. Barcelona: Graó, 1999.
Diversos Autors, *Actes de les Jornades: "Noves perspectives sobre la representació escrita en el nen"*. Barcelona: IME, 1982.
Freinet, C. *El text lliure*. Barcelona: Laia, 1977.
Montessori, M. *La descoberta de l'infant*. Vic: Eumo Editorial, 1984.
Teberoski, A. *Psicopedagogia del llenguatge escrit*. Barcelona: IME, 1987.

Revistes

Guix, núm. 219, gener 1996.
Perspectiva escolar, núm 89 i 129 i 239.

A l'inici de cada tema es recomanaran altres materials bibliogràfics.

Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial

PROFESSORAT: Mila NARANJO i LLANOS
Gemma RIERA i ROMERO
Olga PEDRAGOSA i XUCLÀ

Docència anual. 8 crèdits

OBJECTIUS:

- Conèixer els aspectes bàsics de l'escola oberta a la diversitat des d'un enfocament inclusiu.
- Entendre l'evolució de l'Educació Especial des dels models més selectius fins a l'actualitat.
- Argumentar i defensar els principis que fonamenten l'Educació Especial en el marc de les escoles comprensives.
- Latència a la diversitat de l'alumnat en el marc del sistema educatiu actual a Catalunya:
Reconèixer les principals NEE que es poden derivar de les diferents condicions d'aprenentatge dels alumnes.
Organitzar la resposta adequada per respondre les NEE que es poden presentar com a conseqüència de les característiques personals i de l'entorn, de forma temporal o permanent durant el seu procés d'aprenentatge.
Identificar els recursos existents per l'adequació de les respostes educatives als alumnes amb NEE.
- Proporcionar recursos bibliogràfics, metodològics i curriculars per ajustar la intervenció dels professionals en la millora de l'Atenció a la Diversitat.
- Sensibilitzar el futur mestre del compromís que ha d'assumir el respecte i comprensió de les diferències individuals de l'alumnat, entenent-les com a font de riquesa a la qual ha de respondre des de la seva tasca diària com a docent.

CONTINGUTS:

BLOC I

La diversitat a l'escola.

El concepte d'Educació Especial i Necessitats Educatives Especials.

Model selectiu; integrador i inclusiu d'Atenció a la Diversitat.

L'Atenció a l'alumnat amb NEE:

- 4.1. L'Avaluació Psicopedagògica.
- 4.2. Escolarització de l'alumnat amb NEE.

BLOC II

Les necessitats educatives especials derivades de:

- 5.1. La Deficiència visual.
- 5.2. La Deficiència auditiva.
- 5.3. La superdotació.
- 5.4. El dèficit d'atenció amb i sense hiperactivitat.
- 5.5. L'Autisme.
- 5.6. La Síndrome de Down.
- 5.7. Trastorns del llenguatge: la Dislèxia.

BLOC III

Resposta Educativa i Estratègies d'Atenció a la diversitat:

- 6.1. Ensenyament Multinivell.

- 6.2. Adaptacions curriculars.
- 6.3. Aprenentatge Cooperatiu.
- 6.4. Autoregulació de l'aprenentatge.

La família de l'alumnat amb NEE

Recursos i serveis de suport per a l'alumnat amb NEE.

METODOLOGIA:

Les sessions de treball combinaran les explicacions i comentaris del professor amb la visualització de vídeos i posterior anàlisi del contingut, i la realització d'activitats pràctiques – individuals i en grup – per part dels estudiants.

AVALUACIÓ:

Els alumnes seran avaluats a partir dels següents elements:

- Un examen a final de cada quadrimestre.
- La realització d'un treball relacionat amb el desenvolupament d'un tema de l'apartat 5 del temari.
- Dues lectures obligatòries.
- Participació i assistència a l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Ainscow, M. *Necesidades educativas especiales en el aula*. Madrid: Narcea, 1995.

Puigdemívol, I. *Necessitats Educatives Especials*. Vic: Eumo Editorial, 1993.

Paula, I. *Educación Especial. Técnicas de Intervención*. McGraw-Hill, 2003.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Bautista, R. *Necesidades educativas especiales. Manual teórico práctico*. Málaga: Aljibe, 1991.

Fortes, M.C. *Bases psicológicas de la Educación Especial*. València: Promolibro, 1996.

Giné, C. *Evaluación psicopedagógica y necesidades educativas especiales*. Barcelona: Masson, 2000.

Gisbert, J. *Educación Especial*. Madrid: Cincel, 1985.

Illan, N. *Didáctica y organización en la educación Especial*. Málaga: Aljibe, 1996.

Mayor, J. *Manual de Educación Especial*. Madrid: Anaya, 1989.

Pujolàs, P. *Aprender juntos alumnos diferentes*. Vic: Eumo Editorial, 2003.

Sánchez, A. *Necesidades e intervención psicopedagógica*. Barcelona: PPU, 1993.

Stainback i Stainback. *Curriculum considerations in inclusive classrooms*. Baltimore: Paul H. Brookes, 1992.

REVISTES:

Les principals revistes relacionades amb l'Educació Especial presents a la Biblioteca de la UVic són:

Fiapas

Integración (revista sobre ceguesa i deficiència visual)

Integración (revista sobre implants coclears)

Journal of Learning Disabilities

Revista de Logopedia, Foniatria y Audiología

Suports

Siglo cero

Teaching Exceptional Children

The Journal of Special Education

Desenvolupament psicomotor

PROFESSORA: Núria FRANC i BATLLE

Docència anual. 8 crèdits.

PRESENTACIÓ:

Parlar de desenvolupament psicomotor és parlar de globalitat perquè aquesta paraula n'unifica dues de prou significatives: «psico» i «motor». La primera referida a l'activitat psíquica amb els seus components afectius i cognitius; en canvi la segona, denota la funció motriu, que es manifesta amb el moviment, per al qual el cos disposa de tota una base neurofisiològica. Unificar aquests dos conceptes suposa entendre el subjecte com una unitat psicossomàtica indissociable. Es tracta de retrobar la dimensió psíquica del cos i la dimensió corporal del psiquisme.

En el decurs de l'assignatura es procurarà que l'estudiant augmenti els coneixements i també que adquireixi recursos per afavorir la integració teòrica i pràctica de cada tema.

OBJECTIUS:

- Aportar una visió de la importància del desenvolupament psicomotor i dels principals factors que hi intervenen.
- Reflexionar sobre els infants i les seves necessitats i desitjos.
- Situar la intervenció psicomotriu en el context de la intervenció educativa a l'etapa d'Educació Infantil.
- Conèixer l'estructura de les sessions de treball psicomotor amb infants i diferents maneres d'intervenir.
- Desenvolupar la capacitat d'observació i autoreflexió com a eina de coneixement i interpretació de la realitat.
- Aprofundir en el procés de formació personal i professional per tal que, depassant l'àmbit estrictament acadèmic, els coneixements es puguin integrar i permetin construir criteris.

CONTINGUTS:

Bloc teòric:

1. El Desenvolupament Psicomotor
 - Concepte de Desenvolupament Psicomotor.
 - Eixos del Desenvolupament Psicomotor.
 - Reflexos i automatismos.
2. El sistema psicomotor.
 - Components del sistema psicomotor: conductes motrius, neuromotrius i perceptivomotrius.
 - Àrees del Desenvolupament Psicomotor.
 - Desenvolupament postural i de la prensió.
 - Principals fites del desenvolupament
3. La intervenció psicomotriu
 - Concepte d'intervenció psicomotriu
 - Finalitats, funcions, mitjans i instruments de la intervenció psicomotriu.
 - Àrees d'intervenció
 - Planificació d'un projecte d'intervenció.
4. Instruments propis de la intervenció psicomotriu.
 - El diàleg tònic.
 - El joc.
5. El rol del mestre

- Observació.
- Descodificació
- Intervenció
- Reflexió i autoavaluació

Bloc pràctic

1. Treball corporal pràctic dels estudiants en situació de joc.

- El moviment, el plaer del moviment
- El joc: de relació, sensoriomotriu, presimbòlic i simbòlic.
- El diàleg tònic: acords i desacords
- La comunicació no verbal i la seva significació

La integració, la representació i les eines per representar: el llenguatge verbal, el dibuix, la pintura, l'escriptura, el modelatge...

- Actituds envers l'altre

METODOLOGIA:

Al apartat teòric la metodologia combinarà la participació dels estudiants amb les exposicions de la professora.

Al apartat pràctic la metodologia serà bàsicament participativa i demanarà el compromís i la implicació dels estudiants.

AVALUACIÓ:

Es valorarà la participació activa de l'estudiant a classe, la seva capacitat crítica i actituds (20%).

(L'assistència ha de ser com a mínim del 80% tant al bloc teòric com pràctic).

Realització d'un treball de curs (80%)

Els alumnes que no compleixin el mínim d'assistència hauran de realitzar un examen a final de curs com a forma d'avaluació.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Arnaiz, P.; Rabadán, M.; Vives, I. *La Psicomotricidad en la escuela una práctica preventiva y educativa*.

Málaga: Aljibe, 2001.

Fonseca, V. *Ontogénesis de la motricidad*. Madrid: Nunez Editor, 1988.

Korczak, J. *Com estimar l'infant*. Vic: Eumo Editorial, 1999.

Lapierre, A. *El adulto frente al niño de 0 a 3 años relación psicomotriz y formación de la personalidad: una experiencia con los más pequeños*. Barcelona: Científico-Médica, 1982.

Llorca, M. *La Práctica psicomotriz una propuesta educativa mediante el cuerpo y el movimiento*. Archidona (Málaga) Aljibe, 2002.

Martínez, J. *Desarrollo psicomotor en educación infantil*. Almería: Universidad de Almería, 2000.

Morin, E. *Tenir el cap clar per organitzar els coneixements i aprendre a viure*. Barcelona: La Campana, 2001.

Pastor, J.-L. *Psicomotricidad escolar*. Alcalá de Henares: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Alcalá, 1998.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Fonseca, V. *Filogénesis de la motricidad*. Madrid: Núñez editor, 1984.

Gassier, J. *Manual del desarrollo psicomotor del niño*. Barcelona: Paidós/Masson, 1990.

Koupernik, C. *Desarrollo psicomotor de la primera infancia*. Barcelona: Luis Miracle, 1967.

Lapierre, A.; Aucouturier, B. *Simbología del movimiento*. Barcelona: Científico-Médica, 1977

Mendiara, J. i Gil, M. *Psicomotricidad. Evolución, corrientes y tendencias actuales*. Sevilla: Wanceulen, 2003.

Wallon, H. *Los orígenes del carácter en el niño*. Barcelona: Lautaro, 1965.

REVISTES:

Cuadernos de Psicometricidad.

Entrelineas: revista de l'Associació professional de psicomotricistes.

Monografia: Psicometricidad y educación. Revista interuniversitaria de formación del profesorado, n. 37, abril 2000. Saragossa: AUFOP

Internet:

La página de la psicometricidad: <http://www.terra.es/personal/psicomot>

Revista iberoamericana de psicometricidad y técnicas corporales: <http://www.iberopsicomot.net> (és una revista amb suport informàtic, per entrar-hi cal demanar el codi i clau de pas a la biblioteca)

Expressió Plàstica i la seva Didàctica (0-6 anys)

PROFESSORA: Montsita RIEROLA i DE MAS

Quadrimestral. 6 crèdits.

PRESENTACIÓ

L'educació artística actual inclou tant adquirir uns coneixements per a la realització de l'obra plàstica, com saber veure valorar i gaudir les obres dels altres, del patrimoni artístic, com també l'art més contemporani del nostre entorn. Per això, l'expressió artística, per mitjà de diverses tècniques, en funció de les característiques dels alumnes de 0 a 6 anys, exerceix una funció educativa viva, creativa i completa. Així, tractem de preparar el futur mestre/a en l'estudi de materials i la seva transformació en obra plàstica, en l'apreciació d'obres d'art i en la iniciació a la lectura d'imatges, així com en la possibilitat de transmetre aquests coneixements a l'escola en l'etapa d'educació infantil.

OBJECTIUS:

- Ajudar l'estudiant a conèixer i utilitzar els materials i els mitjans plàstics, experimentant i descobrint les possibilitats didàctiques que ofereixen amb vista a l'etapa d'educació infantil
- Desenvolupar la pròpia creativitat per tenir recursos didàctics
- Dotar l'alumne d'eines, mecanismes i sistemes d'explorar el seu propi cabal de recursos per conèixer-lo i usar-lo en qualsevol situació. Aquestes estratègies cadascú podrà aplicar-les a les seves necessitats i als seus llenguatges
- Crear estratègies d'autoaprenentatge que ajudin a fomentar actituds crítiques i respostes creatives.
- Unificar els continguts teòrics amb les activitats pròpies

PROGRAMA

1. Teoria sobre l'expressió plàstica:

- 1.1. La plàstica com a mitjà de comunicació
- 1.2. L'expressió plàstica i el marc curricular
- 1.3. Perfil del mestre/a d'educació plàstica a l'etapa d'educació infantil
- 1.4. El desenvolupament gràfic del nen/a. Etapes gràfiques
- 1.5. Visites comentades a diferents exposicions.

2. La pràctica a l'expressió plàstica

- 2.1. Pla bidimensional
- 2.2. Representació de l'espai tridimensional
- 2.3. Construcció amb materials diversos
 - Coneixement i manipulació dels materials
 - Coneixement de diferents artistes

3. Desenvolupament de la pròpia creativitat

- 3.1. Coneixement de les noves tendències artístiques i educatives
- 3.2. Prendre consciència del desenvolupament del treball a partir del concepte
- 3.3. Coneixement pràctic i recursos del desenvolupament de la pròpia creativitat

METODOLOGIA:

En l'assignatura es faran servir diferents estratègies didàctiques: visionat de films artístics, exposició de materials, treball en grup, sortides d'exposicions, explicacions per part de la professora i exposicions individuals de treballs.

L'assignatura es treballarà d'una forma activa i participativa de manera que la implicació i el treball de l'estudiant adquireixen una importància fonamental.

AVALUACIÓ:

1. Es valorarà la presentació del treball pràctic	40%
2. Presentació dels treballs del desenvolupament de la pròpia creativitat	40%
3. Valoració del control i habilitat en els materials del procés i el producte final. Valoració d'aspectes estètics, expressius i creatius	10%
4. L'assistència activa	10%

No s'ha de presentar cap original, sempre una còpia amb fotocòpia o CD

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

Berger, J. *Modos de ver*. Barcelona: G. Gili, 2000.

Caja, J. i altres. *La educación visual y plástica hoy*. Barcelona: Graó, 2001.

Els cent llenguatges dels infants. Barcelona: Reggio Children / Rosa Sensat, 2005.

Heller, E. *Psicología del color*. Barcelona: Gustavo Gili, 2004.

Dolci, M. «Jo i les ombres». *In-fàn-ci-a educar de 0 a 6 anys*. Barcelona.

Ritscher, P. «El Jardí dels secrets». *In-fàn-ci-a educar de 0 a 6 anys*. Barcelona Associació de Mestres Rosa Sensat, 1994.

Sans, S. i Balada, M. *L'enderroc*. Col·lecció Fragments 1. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat, 2004.

Sans, S. i Balada, M. *Lletres*. Col·lecció Fragments 2. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat, 2004.

Sans, S. i Balada, M. *Miravaca*. Col·lecció Fragments 3. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat, 2005.

Majem, T. i Òdena, P. «El joc de la descoberta». *In-fàn-ci-a educar de 0 a 6 anys*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat, 1994.

Organització del Centre Escolar

PROFESSORES: Eulàlia COLLELLDEMONT i PUJADAS
Anna GIRBAU i FERRÉS
Rosa GUITART i ACED

Quadrimestral. 4,5 crèdits

INTRODUCCIÓ:

L'assignatura pretén proporcionar els elements bàsics sobre el funcionament dels centres educatius, ja que la tasca dels mestres no es centra únicament i exclusivament en l'àmbit de l'aula, sinó en el centre a nivell global. S'ofereix una visió àmplia de la seva tasca com a elements actius en l'organització i la vida del centre, i es prepara l'alumnat per a la seva estada en el centre educatiu durant el període de pràctiques o per valorar-ne el funcionament després d'haver-les realitzat.

OBJECTIUS:

- Endinsar-se en el ple coneixement de la vida d'un centre educatiu.
- Sensibilitzar els alumnes de cara al treball en equip en els centres.
- Reconèixer els indicadors de l'estructura organitzativa dels centres per millorar-ne el funcionament.

CONTINGUTS:

1. Educació i organització del centre educatiu.
 - 1.1. Centres educatius i entorn social: Canvis socials, culturals...
 - 1.2. Naturalesa i característiques de les organitzacions educatives.
 - 1.3. Organització de l'escola rural. La Zona Escolar Rural.
2. Polítiques educatives i el marc legal en educació.
 - 2.1. Legislació de l'àmbit educatiu.
 - 2.2. L'actual sistema educatiu i la tipologia de centres docents.
3. La comunitat educativa.
 - 3.1. El principi de l'autonomia del centre educatiu.
 - 3.2. L'escola com a espai de relacions humanes. El clima educatiu.
 - 3.3. La participació en la gestió del centre educatiu: àmbits i nivells de participació.
 - 3.4. La comunicació i gestió amb els agents externs.
4. La planificació, els plantejaments institucionals del centre i l'avaluació.
 - 4.1. Allarg termini
 - 4.1.1 El Projecte Educatiu de Centre. El Projecte Lingüístic.
 - 4.1.2. El Projecte Curricular de Centre. El Pla d'Acció Tutorial.
 - 4.1.3. El Reglament de Règim Intern.
 - 4.2 A curt termini
 - 4.2.1. El Pla Anual. Els Plans Específics.
 - 4.2.2. La Programació d'Aula.
 - 4.2.3. La Memòria. L'avaluació institucional per la qualitat dels centres. Instruments de seguiment, control i millora.
 - 4.2.4. El pressupost i la gestió econòmica.
5. L'organització dels recursos humans.
 - 5.1. Estructura d'un centre educatiu: òrgans i funcions. Organigrama.
 - 5.2. El professorat. Els equips de treball docent. La coordinació. La funció docent: tutoria. Drets i deures del professorat.
 - 5.3. Agrupaments dels alumnes. Flexibilitat i diversitat a l'aula i al centre. Drets i deures dels alumnes.
 - 5.4. Les relacions família-escola. Les associacions de pares i mares d'alumnes.

- 5.5. El personal no docent en els centres educatius (PND).
6. L'organització dels recursos materials i recursos funcionals.
 - 6.1. L'arquitectura i els espais educatius.
 - 6.2. Els equipaments i el material didàctic.
 - 7.1. La distribució del temps i els horaris.
 - 7.3. La documentació escolar.
7. Els centres educatius: Reptes de futur.

METODOLOGIA:

Es realitzaran debats a partir de temes d'actualitat, de visionat de vídeos, etc. També es faran activitats a classe de resolució de situacions, explicacions per part del professorat, comentaris de textos, treballs en petits grups i exposicions de treballs.

AVALUACIÓ:

L'avaluació global de l'assignatura es farà a partir de:

- Treballs individuals i/o grupals a classe.
- Un treball col·lectiu sobre un tema d'organització d'un centre educatiu.
- Una prova escrita sobre els continguts del programa.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Antúnez, S. *Claves para la organización de centros escolares*. Barcelona: ICE-Horsori, 1993.
- Armengol, C.; Feixas, M.; Pallarès, R.M. *Seguint el fil de l'organització*. Bellaterra: UAB, 2000.
- Cantarero, J.; Martínez, A. *Viure la democràcia a l'escola. Eines per intervenir a l'aula i el centre*. Barcelona: Editorial Graó, 1999.
- Diversos autors. *Informe educativo 2002. la calidad del sistema educativo*. Madrid: Santillana, Fundación Hogar del Empleado, 2002.
- Diversos autors. *Estrategias organizativas de aula. Propuestas para atender la diversidad*. Barcelona: Graó, 2001.
- Domènech, J.; Viñas, J. *La organización del espacio y del tiempo en el centro educativo*. Barcelona: Graó, 1997.
- Gairín, J.; Antúnez, S. (coord.). *Organización y gestión de centros educativos*. Barcelona: Praxis, 1994.
- García, F. *Organización escolar y gestión de centros educativos*. Málaga: Aljibe, 1997.
- La ley de calidad de la Educación*. Madrid: Creaciones Copyright, 2003.
- Marchesi, A. *Controversias en la educación española*. Madrid: Alianza Editorial, 2000.
- Martínez, M. i Bujons, C. (coords.). *Un lugar llamado escuela. En la sociedad de la información y de la diversidad*. Barcelona: Ariel, 2001.
- Santamaría, G. *Compilación legislativa básica: LODE, LOGSE, LOPEG*. Alcalá: Universidad de Alcalá, 1998.
- Santos, M.A. *La luz del prisma. Para comprender las organizaciones educativas*. Archidona: Aljibe, 1997.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Cantón, I. (coord.). *La implantación de la calidad en los centros educativos. Una perspectiva aplicada y reflexiva*. Madrid: CCS, 2001.
- Diversos autors. *Del projecte educatiu a la programació d'aula*. Barcelona: Graó, 1991.
- El sistema educatiu avui. Situació actual i perspectives*. Barcelona: Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya, 2001.
- Gimeno, J. i Carbonell, J. (coords.). *El sistema educativo. Una Mirada crítica*. Madrid: Praxis, 2004.
- Les competències locals en matèria d'ensenyament a Catalunya*. Barcelona: Diputació de Barcelona. Àrea d'Educació, 1998.
- Puig, J.M. *Com fomentem la participació a l'escola*. Barcelona: Editorial Graó, 1997.
- Santos, M.A. *Hacer visible lo cotidiano. Teoría y práctica de la evaluación cualitativa de centros escolares*. Madrid: Akal, 1990.

ASSIGNATURES DE TERCER CURS

Pràctiques II

PROFESSORS TUTORS:

El professorat de la Facultat d'Educació que imparteix classes a l'especialitat d'Educació Infantil.

COORDINACIÓ: Jordi MARTÍ i FEIXAS
Montse MOIX i PUIG

Anual. 15 crèdits.

Les pràctiques en el tercer any del pla d'estudis de la diplomatura de Mestre estan concebudes fonamentalment per a aprofundir les estratègies psicopedagògiques i didàctiques aplicables i adaptades a aquelles àrees i activitats vinculades a l'especialitat de mestre que cursa l'estudiant.

OBJECTIUS:

1. Conèixer la realitat social i cultural de la llar d'infants, les seves característiques institucionals (tipologia, projecte educatiu, organització, serveis, etc.) i analitzar com repercuteixen en la idiosincràsia del centre.
2. Observar sistemàticament els contextos de convivència i aprenentatge que es donen a la llar d'infants. Ser capaç de reflexionar sobre un fet observat per poder proposar, si cal, possibles modificacions.
3. Documentar, planificar i desenvolupar una situació educativa apropiada al grup de nens de l'aula.
4. Reflexionar de forma sistemàtica, crítica i constructiva sobre la pròpia pràctica duta a terme a l'aula per tal de millorar la tasca docent.

TEMPORALITZACIÓ:

Les Pràctiques II consten de tres períodes:

1. Període de preparació: a més a més de les sessions que ja figuren al calendari acadèmic, durant el primer quadrimestre es fan diverses sessions de preparació de les pràctiques en l'espai horari d'activitats complementàries. Les dates d'aquestes sessions s'anuncien el mes d'octubre des de la coordinació dels estudis. A la primera de les sessions de preparació s'entrega als estudiants el Guió de Pràctiques II.
2. Període d'estada a l'escola: Els estudiants assisteixen a un centre escolar durant un període intensiu de matí i tarda (sis hores diàries), els mesos de gener i febrer (veure calendari acadèmic).
3. Període de redacció de la memòria: la redacció de la memòria es fa des del gener a l'abril. La data de lliurament de la memòria s'ha de consultar al calendari oficial de proves d'avaluació o al Guió de Pràctiques II.

ACTIVITATS A REALITZAR:

L'estudiant ha de col·laborar amb el mestre-tutor en la conducció del grup-classe, en l'atenció individualitzada als nens i nenes i en l'elaboració de les estratègies curriculars de les diverses unitats didàctiques que es treballin.

Ha de conèixer la realitat social i cultural de la llar d'infants i analitzar les seves característiques institucionals.

Ha de conèixer de prop l'ambient educatiu general que es duu a terme en la llar d'infants i participar-hi com a ajudant i col·laborador de l'equip de mestres del centre.

Ha d'analitzar els elements que defineixen la dinàmica del grup-classe, les característiques dels nens i nenes i observar i analitzar l'espai i la pràctica educativa a l'aula.

Ha de planificar i desenvolupar un treball didàctic dirigit als alumnes de l'aula.

Ha de redactar un diari de pràctiques que serà la base de l'elaboració de la Memòria de Pràctiques. La memòria suposa la reflexió escrita, l'aprofundiment formalitzat en un treball del que ha estat la pràctica en una escola.

Les orientacions per a les Pràctiques II i per a la redacció de la Memòria es lliuraran abans de l'inici del període de Pràctiques durant unes sessions de treball i de tutoria de caràcter obligatori.

La confecció de la Memòria haurà de seguir els criteris i normes habituals en la redacció de treballs.

CICLE I ESCOLA ON FER LES PRÀCTIQUES:

Lloc: La Facultat d'Educació disposa d'una xarxa de llars d'infants col·laboradores. L'assignació del centre de Pràctiques es comença a gestionar a finals del curs anterior a la seva realització. L'estudiant ha d'haver tramitat a la Secretaria de Pràctiques la seva sol·licitud de centre en data anterior al 10 d'octubre del curs en què realitza les pràctiques. En cas que no ho hagi fet només se li assignarà centre de pràctiques si queden places vacants.

Des de la Coordinació de Pràctiques es distribueixen les llars d'infants seguint el criteri de residència habitual de l'estudiant sempre que sigui possible.

Nivell: Els estudiants d'Educació Infantil realitzaran les pràctiques II en una Llar d'Infants col·laborant amb el tutor o tutora de l'aula.

AVALUACIÓ:

Per aprovació de la Comissió Acadèmica de la UVic, l'assignatura de Pràctiques II és anual i té una única convocatòria (juny).

Per als estudiants les pràctiques de segon curs comporten:

1. Assistència a l'escola durant el període intensiu establert.
2. Assistència a claustres, reunions de cicles i departaments, sempre i quan l'escola ho vulgui.
3. Entrevistes i intercanvi d'informació amb el professor-tutor.
4. Assistència a les sessions de formació de pràctiques.
5. Presentació de la memòria de pràctiques dins el termini acordat (i del diari de pràctiques si el professor-tutor el demana).

L'avaluació de l'assignatura de Pràctiques II és responsabilitat del tutor/a de la UVic i es fa a partir de tres elements que cal aprovar de manera independent per poder fer mitjana:

- a. L'estada al centre de pràctiques, avaluada pel tutor/a de la Universitat a partir de l'informe i les entrevistes del mestre-tutor/a de l'escola (40%).
- b. El seguiment de les pràctiques (tutories, lliurament de documents, etc.) (20%).
- c. La Memòria de Pràctiques (40%).

Per aprovar l'assignatura cal aprovar cadascun dels apartats anteriors.

Les i els estudiants matriculats a l'assignatura de Pràctiques II han de presentar la Memòria de Pràctiques dins el termini fixat. Si el tutor o tutora de la Universitat considera que la Memòria està suspesa amb una nota igual o superior a 4, l'estudiant la podrà refer atenent les indicacions del seu tutor o la seva tutora abans del tancament de les actes de la convocatòria de juny, tenint en compte que la nota no podrà ser superior a l'Aprovat.

Si es suspèn la convocatòria única (corresponent al juny) s'haurà de tornar a matricular l'assignatura i això suposarà repetir l'estada al centre i la Memòria corresponent.

D'acord amb la normativa del règim de permanència de la UVic, si un estudiant no supera l'assignatura de Pràctiques I després de dues convocatòries, el degà/degana del centre podrà fer la proposta al rector/a de la Universitat de desvincular l'estudiant dels estudis corresponents.

BIBLIOGRAFIA:

Serà recomanada per cada tutor.

Sociologia de l'Educació

PROFESSORAT: Jaume CARBONELL i SEBARROJA
Isabel CARRILLO i FLORES

Quadrimestral. 6 crèdits

OBJECTIUS:

Les característiques de la nostra societat, plural i diversa; el desenvolupament i les diferències “nord-sud”; l'expressió de la democràcia i els conflictes de valor que genera la convivència, són alguns exemples de problemàtiques del món actual, de tensions que necessiten de l'estudi i la reflexió sobre les finalitats de l'educació en la nostra societat i sobre les polítiques educatives que es promouen. Adquirir algunes habilitats necessàries per a la pràctica reflexiva; prendre consciència que el coneixement i la comprensió crítica de la realitat són necessaris per poder pensar l'acció educativa; recollir, estructurar i interpretar informació sobre fenòmens socials i educatius, així com estudiar les relacions entre societat i escola, són objectius centrals de l'assignatura.

CONTINGUTS:

1. Els orígens i l'objecte de la sociologia.
2. Educació i societat: problemàtiques del món actual i marc prospectiu de l'educació.
3. Educació, drets humans, democràcia i desenvolupament.
4. Les funcions socials de l'escola i altres entorns educatius.
5. Polítiques, reformes educatives i moviments de renovació pedagògica.
6. Qui educa? La responsabilitat compartida de mestres, família i comunitat.
7. Una mirada a la realitat: l'anàlisi de la realitat global i local.
 - 7.1. La infància ahir i avui. Els drets de l'infant.
 - 7.2. Els joves i les seves problemàtiques (violència, drogoadiccions...).
 - 7.3. Gènere i igualtat. La realitat de la coeducació.
 - 7.4. Diversitat: assimilació, multiculturalitat i interculturalisme.
 - 7.5. El fracàs escolar. Qui fracassa?
 - 7.6. Educació i treball: la difícil confluència de dos camins.

METODOLOGIA:

El desenvolupament dels continguts es farà a partir d'explicacions, debats, conferències, lectures, anàlisi de premsa, vídeos i altres activitats –individuals i de grup– que permetin la reflexió a nivell teòric i pràctic dels diferents temes.

AVALUACIÓ:

El sistema d'avaluació tindrà en compte:

- a) La participació i realització de les activitats individuals i de grup que es proposin en les diferents sessions.
- b) La lectura i reflexió escrita d'un llibre relacionat amb els continguts de l'assignatura.
- c) La realització d'una prova escrita sobre el contingut de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Bonal, X. *Sociología de la educación. Una aproximación crítica a las corrientes contemporáneas*. Barcelona: Paidós, 1998.
- Carbonell, J. *L'escola, entre la utopia i la realitat: 10 lliçons de sociologia de l'educació*. Vic: Eumo Editorial, 1994.

- Cardús, S. (coord.). *La mirada d'un sociòleg. Què és fa, què fa, què diu la sociologia*. Barcelona: Proa/UOC, 1999.
- Chomsky, N. *La (Des) educació*. Barcelona: Crítica, 2001.
- Cortina, A. *La ética de la sociedad civil*. Madrid: Anaya, 1994.
- Dubet, F.; Martuccelli, D. *En la escuela. Sociología de la experiencia escolar*. Buenos Aires: Losada, 1998.
- Durkheim, E. *Educació i Sociologia*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Fernández Enguita, M. (ed.). *Sociología de la educación*. Barcelona: Ariel, 1999.
- Fernández Enguita, M. *La escuela a exámen. Un análisis sociológico para educadores y otras personas interesadas*. Madrid: Piràmide, 1997.
- Giner, S. *Sociología*. Barcelona: Península, 1979.
- Guerrero, A. *Manual de sociología de la educación*. Madrid: Síntesis, 1996.
- Imbernón, F. (coord.). *La educación en el siglo XXI. Los retos del futuro inmediato*. Barcelona: Graó, 1997.
- Morín, E. *Sociología*. Madrid: Tecnos, 1995.
- Rotger, J.M. (coord.). *Sociologia de l'educació*. Vic/Barcelona: Eumo Editorial, UAB, UB, 1990.
- Sánchez de Horcajo, J.J.; Uña, O. (coord.). *La sociología. Textos fundamentales*. Madrid: Libertarias / Profundi, 1996.

BIBLIOGRAFIA ESPECÍFICA:

- Arias, M. *Adultos a la fuerza. La explotación laboral de la infancia*. Barcelona: Intermón, 1998.
- Bonal, X. *Las actitudes del profesorado ante la coeducación*. Barcelona: Graó, 1997.
- Carbonell, J. *La aventura de innovar. El cambio en la escuela*. Madrid: Morata, 2001.
- Carbonell, J.; Torrents, R.; Tort, A.; Trilla, J. *Els grans autors i l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1987.
- Cardús, S. *El desconcert de l'educació*. Barcelona: La Campana, 2000.
- Diversos Autors *Els joves sense titulació*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1998.
- González, A.; Lomas, C. (coords.). *Mujer y educación. Educar para la igualdad, educar desde la diferencia*. Barcelona: Graó, 2002.
- Jares, X. *Educación y derechos humanos*. Madrid: Popular, 1999.
- Jelloun, T.B. *El racisme explicat a la meva filla*. Barcelona: Empúries, 1998.
- Korczak, J. *Com estimar l'infant*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- López, I.; Alcalde, A.R. (coords.). *Relaciones de género y desarrollo. Hacia la equidad de la cooperación*. Madrid: Ediciones de La Catarata, 1999.
- Pajares, M. *La inmigración en España*. Barcelona: Icària, 1998.
- Pérez de Armiño, K. (dir.). *Diccionario de acción humanitaria y cooperación al desarrollo*. Barcelona: Icària, 2000.
- Postman, N. *La desaparició de la infantesa*. Vic: Eumo Editorial, 1990.
- Sáez, F. *El crepuscle de la democràcia*. Barcelona: Edicions 62, 1999.
- Salamanca, A. *Otro mundo es posible y necesario. Alternativas frente a la globalización neoliberal y para una mundialización democrática*. Barcelona: Mediterrània, 2001.
- Sastre, G.; Moreno, M. *Resolución de conflictos y aprendizaje emocional*. Barcelona: Gedisa, 2002.
- Sau, V. *Reflexiones feministas para principios de siglo*. Madrid: Horas y Horas, 2000.
- Terricabres, J.M. *I a tu, què t'importa? Els valors. La tria personal i l'interès col·lectiu*. Barcelona: La Campana, 2002.
- Tort, A. *Opinions públiques sobre l'educació*. Barcelona: CEAC, 1997.

Desenvolupament del Pensament Matemàtic i la seva Didàctica

PROFESSORAT: Carme AYMERICH i PADILLA
Isabel SELLAS i AYATS

Docència Anual. 8 crèdits

OBJECTIUS:

- Aconseguir de l'estudiant un coneixement del disseny curricular de Matemàtiques d'Educació Infantil (escola bressol i parvulari), i al mateix temps un domini dels continguts que l'integren.
- Aprofundir en el significat actual de l'educació matemàtica i en alguna línia d'innovació en aquest sentit.
- Contemplar les nocions bàsiques de Didàctica de les Matemàtiques en relació amb la pròpia especialitat.
- Gaudir fent matemàtiques i agafar el compromís que un dia també en gaudeixin els nens i nenes que seran els seus alumnes.
- Identificar la Matemàtica com un element més de la nostra realitat.
- Descobrir els problemes més importants que té l'ensenyament de la Matemàtica a l'escola i conèixer possibles pautes alternatives.
- Reconèixer-la com un potent instrument per desenvolupar la ment.
- Fomentar, tant en els grans com en els petits, mentalitats de treball obertes i basades en el raonament matemàtic.
- Desvetllar les capacitats d'imaginació, de reflexió, de crítica i de creativitat.
- Aprendre a adequar l'ensenyament a l'estadi evolutiu dels propis alumnes.
- Fomentar l'interès per a la pròpia formació permanent.

CONTINGUTS:

En cadascun dels temes del programa es tindran en compte les següents bases didàctiques i psicopedagògiques de l'aprenentatge de la matemàtica:

- Necessitat d'adaptar-nos a diferents maneres de treballar segons edats.
- Atendre la diversitat que en tota aula trobem, segons els criteris de l'etnomatemàtica.
- Valorar la importància del moviment i de la manipulació del material.
- Fer matemàtica a partir de la realitat i amb experiències pràctiques per a poder ser aplicada de nou a la realitat.
- Emprar el joc com a eina per desenvolupar coneixements matemàtics.
- Fomentar la descoberta dels estudiants i dels nens i nenes de l'escola.
- Considerar els simbolismes com una eina de desenvolupament de conceptes abstractes i generalitzacions.

Temari:

1. L'educació matemàtica

- 1.1. Aspectes definitoris de l'aprenentatge de les Matemàtiques.
- 1.2. El seu paper en l'educació dels nens i nenes d'Educació infantil.
- 1.3. Estructura i característiques del disseny curricular a Educació Infantil.

2. La lògica matemàtica

- 2.1. Maria Montessori i la seva pedagogia.
- 2.2. Què és la lògica: definició i tractament en el currículum d'educació infantil.
- 2.3. Diferents tipus d'activitats logicomatemàtiques a l'escola bressol.

- 2.4. Diferents tipus d'activitats logicomatemàtiques al parvulari.
 - 2.4.1. Identificar qualitats sensorials.
 - 2.4.2. Relacionar qualitats sensorials.
 - 2.4.3. Operar qualitats sensorials.
- 2.5. Els jocs de lògica.
3. Nombres i operacions
 - 3.1. Paral·lelisme entre la lògica i el càlcul a l'etapa d'educació infantil.
 - 3.2. Gènesi del concepte de nombre en els nens.
 - 3.3. El treball d'aspectes quantitativs a l'escola bressol.
 - 3.4. Didàctica dels nombres i les operacions a parvulari.
 - 3.4.1. Identificar quantitats.
 - 3.4.2. Relacionar quantitats.
 - 3.4.3. Operar quantitats.
 - 3.5. Els jocs de nombres i operacions.
4. Problemes
 - 4.1. Què entenem per situacions problemàtiques.
 - 4.2. Continguts procedimentals que es treballen en els problemes.
 - 4.3. Tipologies de problemes a l'etapa d'educació infantil.
5. Geometria
 - 5.1. Què és la geometria. Paral·lelisme entre la lògica i la geometria.
 - 5.2. Procés d'aprenentatge de la geometria.
 - Període sensomotor. Etapa 0-2 anys.
 - Període representatiu.
 - 5.3. Criteris metodològics.
 - 5.4. La geometria topològica.
 - 5.5. La geometria projectiva.
6. Magnitud i Mesura
 - 6.1. Definició de mesura. Paral·lelisme entre la lògica i la mesura.
 - 6.2. Diferents etapes en l'aprenentatge de les mesures
 - 6.3. La mesura com a pràctica a l'etapa d'educació infantil. Noció d'unitat. Diferents unitats emprades.
 - 6.4. Ús dels instruments de mesura.
 - 6.5. Diferents magnituds de les quals es treballa la mesura a parvulari.
7. Estadística i Probabilitat
 - 7.1. Primers passos en la pràctica de l'estadística a l'escola: recollida de dades; anàlisi i interpretació de les dades; representació per gràfics.
8. Matemàtiques i Internet

METODOLOGIA:

La matèria s'agrupa en diversos blocs temàtics que es contemplaran seqüencialment durant el curs. Cada bloc es treballarà en tres fases: a) aprofundiment teòric de la matèria; b) anàlisi de procediments, conceptes i actituds que cal treballar a l'escola amb els nens i nenes, així com dels objectius a aconseguir; c) orientacions didàctiques en aquest sentit per als futurs mestres.

Es combinaran les exposicions del professor, amb la preparació d'activitats d'aula per part dels alumnes, la posada en comú de recerques i programacions elaborades individualment o en petit grups, i altres activitats pràctiques que el professor pugui organitzar.

AVALUACIÓ:

1. Es farà una prova parcial i una final, formades per una part teòrica i una part pràctica.
2. Es farà un treball que comptarà per a la qualificació final. El treball serà majoritàriament realitzat a la classe i en horari de classe.

3. L'assistència a classe comptarà també en l'avaluació final.
4. La participació a alguna activitat didàctica que pugui sorgir durant el curs també comptarà en l'avaluació.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- Alsina, À. *Com desenvolupar el pensament matemàtic dels 0 als 6 anys*. Vic: Eumo Editorial, 2004.
- Alsina, C. i altres. *Ensenyar matemàtiques*. Barcelona: Graó, 1995.
- Canals, M.A. *Per una didàctica de la Matemàtica a l'Escola*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Canals, M.A. *Viure les matemàtiques de 3 a 6 anys*. Barcelona: Rosa Sensat, 2000.
- Chamorro, M. del Carmen. *Didáctica de las matemáticas para infantil*. Madrid: Pearson Educación, 2005.
- Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. *Currículum d'Educació Infantil*. Barcelona: Servei de Publicacions, 1992.
- Dienes, Z.P. *La lógica y los juegos lógicos*. Barcelona: Teide, 1972.
- Juguem, comptem: un taller de matemàtiques de 4 a 8 anys*. Barcelona: Rosa Sensat, 1991.
- Lahora, C. *Actividades matemáticas con niños de 0 a 6 años*. Madrid: Narcea, 1992.
- Mira, M.R. *Com fer viure la matemàtica a l'escola*. Barcelona. CEAC, 1987.
- Saá, M.D. *Las matemáticas de los cuentos y las canciones*. Madrid: Editorial EOS, 2002.
- Sociedad Andaluza de Educación Matemática Thales. *Principios y estándares para la educación matemática*. Sevilla: Sociedad Andaluza de Educación Matemática Thales. 2003.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

- Alsina, À. *Desarrollo de competencias matemáticas con recursos lúdico-manipulativos*. Madrid: Narcea, 2004.
- Baroody, A.J. *El pensamiento matemático de los niños*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1988.
- Corbalán, F. *La matemática aplicada a la vida cotidiana*. Barcelona: Graó, 1995.
- Giménez, J.; Girondo, Ll. *El càlcul a l'escola*. Barcelona: Graó, 1990.
- Grup Almosta. *Més de 7 materials per a l'ensenyament de la matemàtica: cicles inicial i mitjà*. Barcelona: Rosa Sensat, 1988.
- Kamii, C. *El número en la educación preescolar*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1983.
- Kamii, C. *El niño reinventa la aritmética*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1984.
- Mason, J. *Pensar matemáticamente*. Barcelona: Labor, 1989.
- Vallès, J. *Didáctica de la Matemàtica al C. Inicial*. Barcelona: Rosa Sensat, 1985.

Ampliació del Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural

PROFESSORAT: Teresa FEU i VIDAL
Berta VILA i SABORIT

Quadrimestral. 6 crèdits

OBJECTIUS:

- Oferir un marc de reflexió en el camp de l'ensenyament / aprenentatge de l'àrea de Ciències partint de la pròpia pràctica educativa per fomentar-la millor i enriquir-la des de noves perspectives.
- Proporcionar estratègies, instruments i recursos metodològics que donin la possibilitat d'abordar l'ensenyament d'aquesta àrea.

CONTINGUTS:

1. La dinàmica de l'ensenyament / aprenentatge de les ciències.
 - 1.1. Quines ciències?
 - 1.2. La construcció de significats.
 - 1.4. Fer, pensar i parlar.
 - 1.5. La importància de l'enfocament globalitzador.
2. El medi natural.
 - 2.1. Aigua, aire, terra, llum i moviment.
 - 2.2. Els éssers vius.
 - 2.3. Interaccions entre éssers vius i medi.
3. L'entorn sociocultural.
 - 3.1. L'entorn immediat.
 - 3.2. El context cultural: costums, tradicions...
 - 3.3. Educar en la interculturalitat.
 - 3.4. Atenció a la diversitat i potenciació de valors.
4. Tècniques per treballar ciències.
 - 4.1. Observació i recollida de dades.
 - 4.2. Documentació i recerca d'informació.
 - 4.3. Anàlisi i interpretació.
 - 4.4. Comunicació.
5. El treball experimental.
 - 5.1. Què és? Des de quina edat? Com?
 - 5.2. Organització a l'aula. Distribució del temps i l'espai.
 - 5.3. Manipulació i descoberta.
6. Educació mediambiental.
 - 6.1. Els valors.
 - 6.2. L'ecologia.

METODOLOGIA.

A les sessions de classe es combinaran les exposicions de la professora i les participacions dels estudiants. S'estimularà el diàleg i l'intercanvi d'opinions.

Distribuïrem el temps de manera que una part serà destinada als continguts i en l'altra analitzarem activitats, propostes i materials per tal de facilitar l'adquisició de criteris didàctics respecte l'ensenyament / aprenentatge de les ciències a l'etapa 0-6.

Les tutories seran per fer el seguiment dels treballs i aclarir els dubtes personals.

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura estarà formada per:

- la participació activa (exposició oral)
- document en grup sobre un recull d'articles (10%)
- treball en petit grup (40%)
- prova escrita al finalitzar l'assignatura (50%)

Caldrà que estigui tot aprovat per fer mitjana.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Arcà, M.; Guidoni, P.; Mazzoli, P.; *Ensenyar ciència*. Barcelona: Paidós, 1990.

Buscart, T.; Feu, M. T. "La formació del educadors i l'aprenentatge de les ciències". Dins: *Aportacions a la formació dels educadors de Llars d'Infants*. Vic: Eumo Editorial, 1993.

Cols, C i Ferrer, M. "Tot un món". *Infància* núm. 108, maig-juny de 1999.

Cols, C.; "Descobrir l'art de fer bombolles de sabó". *Infància* núm. 31, maig-juny de 1995.

Dolci, M.; "Les ombres al'Escola Bressol i al Parvulari". *Infància* núm. 19, juliol-agost de 1984.

Goldschmied, E.; *Educar l'infant a l'Escola Bressol*. Col·lecció "Temes d'Infància", 31. Barcelona: Rosa Sensat, 1998.

Guix d'Infantil, número 33.

Porquet, M. *Les tècniques Freinet al parvulari*. Col·lecció "Temes d'Infància", 40. Barcelona: Rosa Sensat, 2001.

Ochoa, J.; "Els hàbits i les rutines". *Infància*, gener-febrer, 1995.

Ritscher, P. *Què farem quan siguem petits*. Col·lecció "Temes d'Infància" 38. Barcelona: Rosa Sensat,

Ritscher, P.; *El jardí dels secrets*. Col·lecció "Temes d'Infància" 45. Barcelona: Rosa Sensat, 2003.

Tonucci, F. *L'infant i nosaltres. Apunts sobre l'educació familiar i escolar*. Vic: Eumo Editorial, 1989.

Pàgines web:

www.elsafareig.org (a càrrec de Carme Cols i Pitu Fernàndez).

www.extec.net/cdect

Expressió Musical i la seva didàctica (0-6)

PROFESSORA: Mercè CARRERA i PERUGA

Quadrimestral. 6 crèdits

OBJECTIUS:

- Prendre consciència de la importància de la música a l'etapa d'Educació Infantil.
- Adquirir els coneixements metodològics i els criteris didàctics apropiats per a l'ensenyament i el treball musical en l'Etapa d'Educació Infantil.
- Aprofundir en tècniques i recursos didàctics útils per a la futura pràctica professional.

CONTINGUTS

1.- Importància de la música a l'escola:

- Funció sociocultural, emocional i psicològica de la música.
- El nen i la música.

2.- La cançó i la veu:

- Repertori bàsic a l'Educació Infantil.
- Criteris de selecció de repertori.
- Procés d'aprenentatge i recursos didàctics.
- La cançó com a element globalitzador.
- La veu i la seva cura.

3.- L'audició:

- Repertori bàsic en l'Educació Infantil.
- Criteris de selecció de repertori.
- Didàctica de l'audició.
- Materials i recursos didàctics.

4.- L'educació de l'oïda i el ritme motriu:

- El desenvolupament auditiu.
- L'educació rítmica en relació amb el moviment.
- Procés d'aprenentatge.
- Materials i recursos bàsics.

5.- La dansa:

- Repertori bàsic en l'Educació Infantil.
- Criteris de selecció de repertori.
- Procés d'aprenentatge i recursos didàctics.

6.- La creació i la improvisació.

METODOLOGIA:

- El desenvolupament de cada tema inclou una exposició teòrica i una realització pràctica que doni a l'alumne/a el coneixement i la vivència del que ha de ser l'educació musical a l'etapa infantil en tots els aspectes.
- La part teòrica d'estudi, anàlisi i aprofundiment didàctic es tracta partint d'exposicions del professor i de la lectura, reflexió o comentari posterior de llibres i articles.
- Per a l'adquisició dels continguts s'utilitzen enregistraments diversos.

AVALUACIÓ

Per aprovar l'assignatura cal tenir un coneixement correcte de cada una de les parts del programa.

Aspectes que es tenen en compte:

- La participació en les activitats a classe.
- L'adquisició dels mecanismes i les tècniques bàsiques.
- Els treballs individuals i col·lectius.
- Proves i exercicis escrits.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Badia, M. i Artigues, M. *Recull de moixaines, jocs i cançons per a infants*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Badia, M.; Baucells, T. *Música. Llibre del mestre*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1999.
- Barberà, Ll.; i altres *Tocar totes les tecles*. Barcelona: Rosa Sensat, 1998.
- Bonal, M. D., Martorell, M. *Lèsquix II*. Sant Boi de Llobregat: Dinsic, 2000.
- Busqué, M. *Violet Sant Pere*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1995.
- Busqué, M. *Violet Sant Pau*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1995.
- Busqué, M. *Jocs de falda*. Barcelona: Publicacions de l'ICE de la UAB, 1991.
- Busqué, M.; Malagarriga, T. *La música al parvulari i al jardí d'infància*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1982.
- Busqué, M.; Pujols, M.A. *Ximic, jocs musicals tradicionals catalans*. Berga: Amalgama, 1996.
- Malagarriga, T. *Dites i cançons. Instrumentades per als més petits*. Amalgama, 2002.
- Malagarriga, T., Valls, A. *La audición musical en la Educación Infantil*. Barcelona: CEAC, 2003.
- Maideu, J. *Assaig. Cançons i exercicis*. Vic: Eumo Editorial, 1998.
- Ribas, A. i altres *Iniciar la música a l'escola bressol*. Barcelona: Rosa Sensat, 1999.
- Segarra, I.; Bofill, F.; Puig, A.; Serrat, F. *Juguem cantant I i II*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989.
- Torrents, J.M.; Albó, N. *Picant de mans*. Barcelona: Eufònic, 1983.
- Trias, N. *Jocs rítmics I i II*. Barcelona: Pilar Llongueras, 1986.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA.

- Abbado, C. *La casa dels sons*. Barcelona: Destino, 1986.
- Amades, J. *Folklore de Catalunya. Cançoner*. Barcelona: Selecta, 1982.
- Antón; Barbal, M.; i altres *Soca-tira*. Barcelona: Graó, 1988.
- Arís, C. *El galop*. Barcelona: Alta Fulla, 1994.
- Artigues, M. i altres. *51 audicions*. Barcelona: Teide, 1990.
- Boixaderas, R. Ventura, M. *Repertori de recursos per a la globalització*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Dané, J. *Tu-ru-rut*. Barcelona, Graó editorial.
- Diversos autors *Cançoner del Secretariat de Corals Infantils de Catalunya* (6 vols.) Barcelona: SCIC, 1989-.
- Generalitat de Catalunya *Tocatimbal 1, 2, 3, 4 i 5. Cançons populars dels països catalans*. Barcelona: Eufònic, 1983. (Cadascun dels llibres té un CD complementari on hi ha enregistrades les cançons).
- Giménez, T. *La volta al món amb 25 cançons* (2 volums). Barcelona: Editorial La Galera.
- Maideu, J. *Instruments musicals*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
- McLean, M. *Construyendo instrumentos musicales*. Barcelona: Marcombo, 1984. (Porta un CD complementari amb totes les músiques exposades i treballades en el llibre).
- Molner, A. *Taller de voz*. Madrid: Editorial Alba, 2005.
- Montoso, M.P. *Audiciones musicales activas para el aula*. Madrid: Editorial CCS, 2004.
- Navarro, M. *Temas d'infància*. Col·lecció Temes d'infància. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1993.
- Pahlein, K. *El maravilloso mundo de la música*. Madrid: Alianza Editorial, 1993.
- Pujol, M.A.; Serra, J. *La dansa catalana en l'ensenyament primari*. Tarragona: El Mèdol, 1998.
- Soler, J. *Cançons per al poble, 2 d'infants i 4 d'excursió*. Barcelona: Claret, 1975.
- Tulón, C. *La veu. Tècnica vocal*. Barcelona: Columna, 1995.
- Vilar, M. *Jocs dansats*. Barcelona: Rosa Sensat, 1987.

Vilar, JM. *Recursos per aprendre a escoltar música*. Barcelona: Rosa Sensat, 1994.
Wagner, Ch. *Aprenquem a fer cantar*. Barcelona: Llar del llibre, 1966.
Willems, E. *La preparación musical de los más pequeños*. Buenos Aires: Audeba, 1986.

DISCOGRAFIA:

Clásicos divertidos 1 y 2. Madrid: Polygram Ibérica / Phillips Classics Productions.
Más clásicos divertidos 1 y 2. Madrid: Polygram Ibérica / Phillips Classics Productions.
El galop. Barcelona: Tram
Poti poti d'animals. Barcelona: Discmedi.
Sac de danses. Danses. Sabadell: Picap.

Psicopedagogia de la Primera Infància

PROFESSORAT: Montserrat BENLLOCH i BURRULL
Berta VILA I SABORIT

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

Psicopedagogia a la Primera Infància se centra en l'estudi del primer nivell de l'etapa d'educació infantil.

L'objectiu de l'assignatura és que els estudiants coneguin els trets més importants dels infants de 0 a 3 anys, l'organització de la Llar d'Infants i les actituds fonamentals dels educadors envers els infants més petits

PROGRAMA:

1- Conceptes introductoris sobre:

- Desenvolupament psicològic i necessitats bàsiques
- Models d'atenció a la primera infància

2- Les primeres relacions socioafectives

- Vincle afectiu les primeres relacions entre iguals i el període d'adaptació.
- Relacions família - escola
- Període d'adaptació

3- La vida quotidiana a la Llar d'Infants

- El descans
- L'alimentació
- El control esfínters

4- El joc com a base del desenvolupament.

- Desenvolupament del joc del nen
- Organització de l'ambient educatiu

5- Activitats específiques a la Llar d'Infants

- L'activitat de la descoberta dels objectes : la panera dels tresors i joc heurístic
- Activitats de descoberta del propi cos
- Activitats d'experimentació amb materials específics
- Activitats de coneixement de l'entorn social i cultural

6- El paper del mestre:

- El mestre com a model: autoreflexió i autocontrol
- Observar per comprendre i generar canvis.
- La documentació
- El treball en equip

METODOLOGIA:

Aquesta assignatura s'organitza a partir de tres formes de treball per part de l'estudiant:

- Assistència i participació a les classes expositives
- La selecció i realització d'un treball en grup
- La preparació i realització de debats

AVALUACIÓ

S'avaluarà a partir de la nota mitjana entre:

Participació en els debats i el treball en grup, que té un valor d'un 50% sobre la nota final

Examen final sobre els continguts de l'assignatura, que té un valor del 50% sobre la nota final.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- Falk, J. *Educar els tres primers anys*. Barcelona: Rosa Sensat, 1991.
- Fortunati, A. La educación de los niños como proyecto de la comunidad. Barcelona: Octaedro, 2006.
- Goldschmied, E. *Educar l'infant a l'escola bressol*. Barcelona: Rosa Sensat, 1998.
- Goldschmied, E. *La educación infantil de 0 a 3 años*. Madrid: Morata, 2000.
- Jimenez, N.; Molina, L. *La escuela infantil. Lugar de acción i cooperació*. Barcelona: Laia, 1989.
- Òdena, P. *L'infant a l'escola bressol*, Barcelona. Rosa Sensat, 1987.
- Silzberger-Wintenberg Isca i Elsi Osborne. *L'experiència emocional d'ensenyar i aprendre*. Barcelona: Rosa Sensat / Edicions 62, 1989.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Altimir, D. Com escoltar els infants. Barcelona: Rosa Sensat, 2005.
- Bassedas, M.; Jubete, M.; Majem, T. Espais familiars: serveix educatiu per als infants de 0 a 3 anys i les seves famílies. Barcelona: Rosa Sensat, 2005.
- Diversos autors. Cent llenguatges dels infants: la narrativa del possible. Propostes de les nenes i els nens de les escoles bressol i dels parvularis municipals de Regio Emilia. Barcelona: Rosa Sensat, 2005.
- La col·lecció *Apunts d'Escola Bressol* (1-9). Patronat Municipal de Guarderies de Barcelona: IME, 1993.
- Harms, T; Cifford, R.M. *Escala de valoración del ambiente en la infancia temprana*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1990.
- Lescure, M. *Psicología de la primera infancia. De la concepción a los tres años. Génesi de la relación*. Madrid: Trillas, 1991.
- Malaguzzi, L. et al. Els petits del cinema mut. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat, Reggio Children, 2004.
- Rio, P. Consells. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat-Reggio Children, 2004.
- Willis, A.; Ricciuti. *Orientaciones para la escuela infantil de cero a dos años*. Ministerio de Educación y Ciencia. Madrid. Morata, 1990.
- www.elsafareig.org

Literatura Infantil

PROFESSORAT: Vanessa AMATI CASTELLS
Maria Carme BERNAL i CREUS
Carme RUBIO i LARRAMONA

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura pretén que l'estudiant adquireixi informació sobre la història de la Literatura Infantil universal (tenir coneixements dels autors més significatius); sobre la història de la Literatura Infantil catalana (autors, recopiladors i il·lustradors) i, per últim, sobre la situació actual de la Literatura Infantil i la seva aplicació didàctica a l'escola.

PROGRAMA*

1. La lectura en l'educació. Ús educatiu de la lectura:
 - 1.1. El llibre com a producte de cultura.
 - 1.2. La literatura infantil avui: el text i la imatge.
 - 1.3. Criteris de selecció i gradació de lectures.
2. Breu història de la literatura infantil catalana.
3. La biblioteca per a infants:
 - 3.1. Criteris d'ordenació i organització. Mecanismes de funcionament.
4. El paper de la imaginació en la Literatura infantil:
 - 4.1. El trencament del text.
 - 4.2. Lewis Carroll i la seva obra.
 - 4.3. El surrealisme. Relació amb la literatura per a infants.
 - 4.4. Propostes didàctiques.
5. La literatura popular. Elements del folklore a l'escola:
 - 5.1 De la literatura oral als llibres de contes: Perrault.
 - 5.2. Els llibres amb fons moralitzador: les faules. Lafontaine.
 - 5.3. Els grans contistes del segle XIX. Li G. Grimm; H. C. Andersen.
 - 5.4. Morfologia del conte popular (Propp).
 - 5.5. El refrany i l'endevinalla. Anàlisi de les estructures.
 - 5.6. La cançó: aprofitament didàctic.
 - 5.7. L'auca: treball pràctic.
 - 5.8. Les aportacions teòriques de Bruno Bettelheim.
 - 5.9. Les rondalles dels Països Catalans.
6. La poesia:
 - 6.1. Mecanismes d'introducció del nen a la poesia.
 - 6.2. El cal·ligrama com a proposta didàctica.
7. La imatge en els llibres infantils. La il·lustració i el còmic en la lectura de la imatge:
 - 7.1. Les il·lustracions: importància i evolució.
 - 7.2. Principals il·lustradors de literatura infantil catalana.
 - 7.3. La literatura de consum. Valor social del còmic.
 - 7.4. Coneixement tècnic del còmic.
 - 7.5. Propostes didàctiques.
8. La novel·la d'aventures:
 - 8.1. El viatge com a tema literari.
 - 8.2. Els llibres de D. Defoe i J. Swift.

- 8.3. J. Verne i la seva obra.
- 8.4. L'exotisme: E. Salgari i R. Kipling.
- 8.5. M. Twain.
- 8.6. Novel·listes del segle XIX: A. Dumas, V. Hugo, W. Scott, R. L. Stevenson, etc.
- 9. Introducció a la novel·la de gènere:
 - 9.1. El terror.
 - Evolució i principals autors.
 - E. A. Poe.
 - 9.2. Les novel·les de lladres i serenos.
 - Novel·la europea i novel·la americana.
 - Principals autors i obres.
 - 9.3. La ciència-ficció.
 - Classificació temàtica.
 - Orígens i evolució.
 - Autors i obres més importants.
- 10. Dinamització de la lectura:
 - 10.1. Els escrits dels nens.
 - 10.2. L'animació del llibre a l'escola.
 - 10.3. El teatre infantil.

* Aquesta assignatura es desenvoluparà a partir dels temes proposats en el programa, sense que això impliqui que s'hagi d'impartir complet.

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura estarà formada per:

- Activitats de participació a la classe. Exposició oral.
- Treball individualitzat per dossiers temàtics que inclou lectures, ressenyes i comentaris.
- Prova escrita que es realitzarà quan acabin les classes, si es considera convenient.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- Amades, J. *Folklore de Catalunya*. Barcelona: Selecta, 1982.
- Bassa i Martín, R. *Literatura infantil catalana i educació* (1939-1985). Mallorca: Moll, 1994.
- Bernal, M.C.; Rubio, C. *La literatura infantil a Catalunya: 1886-1936. Des dels orígens fins a la Guerra Civil*. Vic, Eumo Editorial, 2002.
- Bettelheim, B. *Psicologia de los cuentos de hadas*. Barcelona: Crítica, 1978.
- Castillo, M. *Grans il·lustradors catalans de llibre per a infants*. Barcelona: Barcanova, 1997.
- Colomer, T. *La literatura infantil i juvenil catalana: un segle de canvis*. Barcelona: ICE UAB, 2002.
- Historia de la literatura infantil universal*. Valladolid: Miñon, 1988.
- Escarpit, D. *La literatura infantil y juvenil en Europa*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica, 1986.
- Janer Manila, G. *La literatura infantil*. Palma de Mallorca: Embat, 1979
- Soler i Amigó, J. *Enciclopèdia de la fantasia popular catalana*. Barcelona: Barcanova, 2000.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

- Bryant, Sara C. *Com explicar contes*. Barcelona: Biblària, 1996
- Cerda, H. *Literatura infantil y clases sociales*. Madrid: Akal, 1974.
- Diversos Autors. *El patrimoni de la imaginació: llibres d'ahir per a lectors d'avui*. Palma de Mallorca: Institut d'Estudis Baleàrics, 2007.
- Llopis, R. *Historia natural de los cuentos de miedo*. Madrid: Júcar, 1974.
- Meletinski, E. *Estudio estructural y tipológico del cuento*. Buenos Aires: Rodolfo Alonso, 1974.
- Pelegri, A. *La aventura de oír*. Madrid: Cincel, 1982.
- Propp, V. *Morfología del cuento*. Madrid: Fundamentos, 1974.